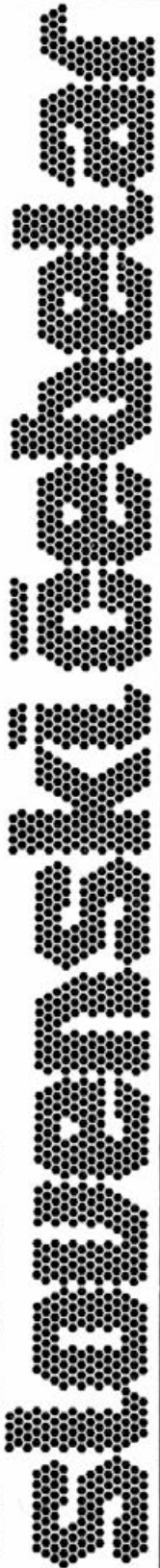

2

Letnik LXXX 1978

Spomladansko prebujanje

NEKAJ VTISOV IN MISLI S POSVETOVANJA IN RAZSTAVE SODOBNE ČEBELARSKE OPREME V POLJU — JANUAR 1978

IVAN GRAJB — KOCEVJE

Razumljivo je, da ni mogoče podati popolno oceno o tem pomembnem srečanju, vseeno pa bi rad podal nekaj vtisov s tega posvetovanja.

Že sama udeležba tako velikega števila čebelarjev kaže, kako veliko je zanimanje čebelarjev za dogajanja na tem področju. Iz tega se da sklepati, da je prireditelj — ZČDS — pravilno ocenil potrebo po večjem znanju čebelarjev, ki se spričo relativno slabših pogojev za čebelarjenje (slabše pašne razmere, pojavljanje raznih čebelnih bo-

lezni itd.) soočamo z različnimi problemi, ki pa niso nerešljivi. Menim, da so taka srečanja na katerih se seznanjamo z dosežki tehnične in strokovne narave koristna. Taka srečanja naj bi nakazala smer po kateri naj bi se razvijalo čebelarstvo pri nas. Tudi visoka udeležba razstavljalcev čebelarske opreme dokazuje, da je med slovenskimi čebelarji veliko čebelarskega duha. Vse to zavezuje ZČDS in njene organe, da z vso pozornostjo sledijo dogajanjem na tem področju doma in v sve-

Predsednik ZČDS dr. Jože Benigar je otvoril posvetovanje in razstavo. (slika levo)

Pogled na razstavni prostor in udeležence razstave v OS Polje. (slika desno)

tu, da se ta tehnični zagon pravilno ovrednoti ter, da se mu da pravilna usmeritev.

Na razstavi je sodelovalo veliko število razstavljalcev, naj od teh omenim nekatere:

— Daniel Batič je razstavljal konvejner za prevoz čebel;

— Venčeslav Vrabec prršo za stiskanje voska, stroj za vrtanje satnikov in stiskalnico za lepljenje AŽ panjev;

— Anton Logar točilo iz nerjavčeve pločevine, mešalec za med ter kombinirano točilo z mešalcem in črpalko za med ter grelec za med s termostatom;

— Jože Rihar točilo s premičnimi kasetami in kotel za kuhanje in stiskanje voščin;

— Tone Miklič točilo na električni pogon — za obod uporabljen emajliran sod;

— Anton Kuk kozico, ki se lahko uporablja kot stol, nosila in samokolnica;

— Anton Rozman LR nakladalni panj izdelan iz lesonita in stiropora;

— Matija Japelj AŽ 10 satar — opazovalni panj;

— Venčeslav Vrabec stojalo za zbijanje satnikov;

— Oto Primožič osmukalnik za cvetni prah, točilo na električni pogon in električni grelec za gretje kristalizirane medu;

— Andrej Dolničar AŽ panj;

— Lojze Ličen 4 polne in 4 prazne vložke za pridelovanje zadelavine; lavine;

— sam sem razstavljal G panj in osmukalec za cvetni prah;

— Polde Nagode inkubator za matice;

— Viki Marvin AŽ panj za pridelovanje medu v satju;

— Brane Novak osmukalec za cvetni prah.

Seveda je imel pomembno mesto na razstavi »MEDEX«, ki je razstavljal domala vsa orodja, panje in pribor za čebelarstvo, ki jih je mogoče kupiti v njihovi trgovini.

Kot je razvidno je bilo na razstavi veliko dokaj uporabnih predmetov. Ocenjevanje vseh razstavljenih predmetov je zelo zahtevno področje in to lahko oceni le dovolj strokovno sposoben organ, morda tehnični odsek ZČDS.

Moje mnenje je, da bi bilo prav, ko bi nek strokovni organ ocenil uporabnost razstavljenih predmetov ter jih po

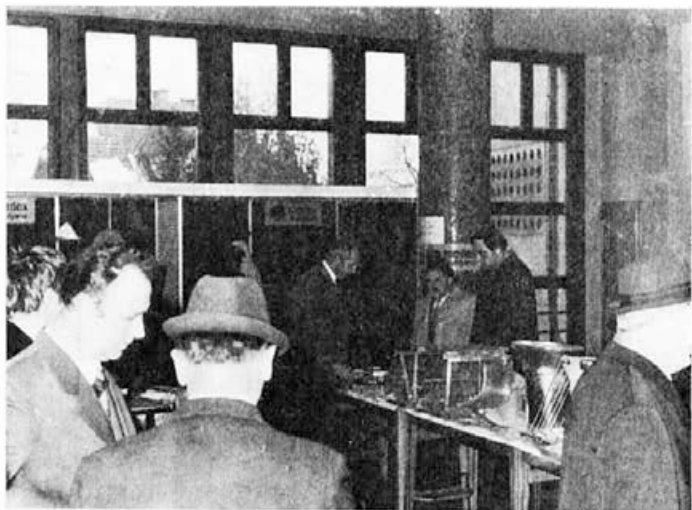

uporabni vrednosti razdelil na razstavnem prostoru tako, da bi obiskovalec dobil poleg razstavljenega predmeta neko napotilo o prednosti enega predmeta pred drugim ali pa, da so v enem delu razstavljeni npr. standardni nakladni panj, standardni AŽ osmukač, točila itd. medtem ko naj bi bili v drugem delu razstavljeni predmeti, ki so sicer uporabni, ne pa dovolj preizkušeni. Ne glede na to pa bi podal nekaj besed o tem kakšen vtis sem dobil sam ter kakšno mnenje so imeli nekateri obiskovalci s katerimi sem se pogovarjal.

Na področju panjskih sistemov gremo vsekakor predaleč. Menim, da je imela komisija za standardizacijo pri ZČDS prav, ko je določila za standard 2 panja — nakladni in AŽ 10 satar, vsi ostali panji predvsem na razne načine »izboljšani« AŽ panji pa so pravzaprav v fazi eksperimentiranja, zato bi moral biti nepoučen obiskovalec o tem primerno poučen. Naj omenim samo

nekateri: na razstavnem prostoru me je povabil čebelar začetnik naj si ogledam izredno praktičen AŽ panj. Res sem imel kaj videti. Panj je izredno enostaven, zapornice za satnike istočasno držijo razmak med satniki. Panj nima oken, plodišče in medišče pa se z zunanji vrati odpira vsako posebej — čudovito pa še cenejši bi bil tak panj. Saj gre vanj manj materiala, enostavnejši pri izdelavi itd. Kaj pa uporabnost? Dokler je prazen je idealen, ko pa bi bile čebele v njem? Znano je, da kolikor pustimo zadnji del panja brez okenc, se čebele naberejo v gručo za satniki in kaj bi se zgodilo če bi tak panj odprli, čebele bi se vsule po tleh, tu pa je konec idealnosti. Ali pa panj v katerem je v spodnjem delu vgrajen osmukalnik za prah. To je panj, ki je dokaj smiselno preurejen, vendar upoštevajoč, da MEDEX odkupi le 3 kg cvetnega prahu na panj, to količino pa pri povprečni družini nabereemo v 1 tednu, se postavlja vprašanje, čemu

Razstavni prostor OZD
Medex je bil zelo lično
urejen

bi bil osmukalnik v panju celo leto. Osebno sem mnenja, da čebelarji vse preveč pripisujemo slabe gospodarske uspehe panju, vse premalo pozornosti pa posvečamo pašnim razmeram in izkoriščanju le-teh. Naj omenim še točila. Meni osebno je bilo najbolj všeč točilo Jožeta Riharja le, da bi moralo biti iz nerjavečega materiala. Pri točilih bi morali upoštevati predvsem njihovo praktičnost. Zato bi morala biti prilagojena razmeram v katerih živimo. Kot vemo so glavne paše na slo-

venskem v gozdovih, v glavnem proč od vasi in električnih priključkov. Zato naj bi bilo točilo kombinirano — na ročni pogon in prirejeno tako, da se kolikor dopuščajo možnosti uporabi tudi elektromotor. Takšno točilo je razstavil Tone Miklič. Razumljivo, da se bodo velečebelarji s 100 in več panji odločali za točila večje zmogljivosti, medtem ko zadovoljuje manjše čebelarje in ti so v večini, manjše praktično točilo, saj takim manjšim čebelarjem točenje ne dela sivih las. Razstav-

Zanimanje za posvetovanje je bilo zelo veliko

Na razstavi je bil tudi kontejner za 48 AZ panjev (izdelal Danijel Batič)

ljenih je bilo tudi več vrst osmukalnikov in osmukalnih ploščic. Med ustreznimi je bil osmukalnik Nandeta Novaka. Razstavljen je bil tudi moj osmukalnik. O teh dveh je dal določeno pozitivno oceno tehnični odsek pri ZČDS. Moje mnenje pa je naslednje: osmukalnik mora biti čim bolj propusten, da čebele čim manj ovira pri prehanjanju. Osmukalnik, kjer najdemo v koritu med cvetnim prahom nožice čebel je neuporaben ne glede na količino nabranega cvetnega prahu.

Na razstavi sem opazil tudi stroj za vrtnanje satnikov, ki ga je razstavljal Venčeslav Vrabec. Stroj je po moji oceni zelo uporaben, vendar le za večja čebelarstva in za izdelovalca panjev oziroma satnikov. Za manjše čebelarje pa ni nikjer dobiti nekaj pripravnega, tudi sicer je drobnega orodja, ki ga čebelar potrebuje pri svojih opravilih, zelo malo in še to je nekvalitetno. Vemo, da je moč dobiti razne Klipklap garniture za razne operacije pri delih doma. Tudi čebelar bi potreboval lično garnituro v kovčku, v katerem bi bila razna orodja (kladivo, klešče, nož, lopatica za odpiranje oziroma spodrezovanje satja, grebljica za čiščenje,

ročna žagica, sekirica, prostor za razne žeblice, vijake in drugo, skratka komplet orodja za v čebelnjak.

Od razstavljenih predmetov je nujno omeniti kontejner, katerega je razstavil tov. Danijel Batič. Osebnost se navdušujem za kontejnerjski sistem, saj je ta sistem, v času ko bomo morali čebelarji bolj prevažati na gozdne paše, najbolj primeren. Mogoče bi bilo prav, ko bi bil krajši s po tremi vrstami panjev na vsaki strani, tako da bi bila notranja višina ca. 1,90 m, da bi bilo moč normalno delati in opravljati čebelarstva opravila. Ob prevozu z večjim kamionom pa bi lahko naložili več takih enot (2—3). Menim, da bi lahko iskali rešitev v kontejnerskem sistemu tudi za nakladne panje.

Na posvetovanju je bilo več zanimivih in koristnih predavanj:

Sobota, 28. I. 1978 od 15. do 19,30

1. dr. Jože Benigar — otvoritev in pozdravni govor
2. mr. Djuro Sulimanović — Izkušnje, način in rezultati boja proti čebeljim kužnim boleznim v SRH
3. dipl. oec. Aleš Mižigoj — Čebelarstvo na novi poti

Anton Rozman bere svoj referat

4. Mitja Vošnjak — Apiterapija — interes čebelarstva in družbe

5. Viki Marvin — Pridelovanje medu v satju in smukanje cvetnega prahu — tehnologija — ekonomika

6. Lojze Kastelic — O vosku in vosčinah — tehnologija — uporaba

7. dr. Jože Rihar — Doprinos k vzreji matic — rednik za matice ob uporabi matične rešetke in brez nje

8. Ivan Oiztl — Nekaj o Koroškem čebelarstvu

Nedelja, 29. I. 1978 od 8,30 do 13. ure

1. prof. Janez Mihelič — Stanje in perspektive vzreje matic v SRS (vključno rezultati ankete)

2. Brane Novak — Pridobivanje cvetnega prahu in prilagoditev osmulkalnika za AŽ panje

3. Stanko Šauperl — Primerjave v gospodarnosti čebelarjenja v letu 1974 v AŽ panju, Kirerjevem panju Tip A in nakladnih panjih

4. inž. Ludvik Klun — Izkušnje pri čebelarjenju v LR panjih v slabih podnebni pašnih razmerah

5. Anton Rozman — Izkušnje pri uporabi in izdelavi nakladnih panjev izoliranih s stiroporom in izkušnje pri prezimovanju

6. inž. Franček Šivic — Peledonosna drevesa v Sloveniji

7. Ivan Grajš — Izkušnje z medenjem hoje v Kočevskih gozdovih in Gorskem Kotorju

8. Jože Resnik — Moje izkušnje pri čebelarjenju v gorskih gozdovih

9. Anton Logar — Avtomatsko točilo in izboljšave

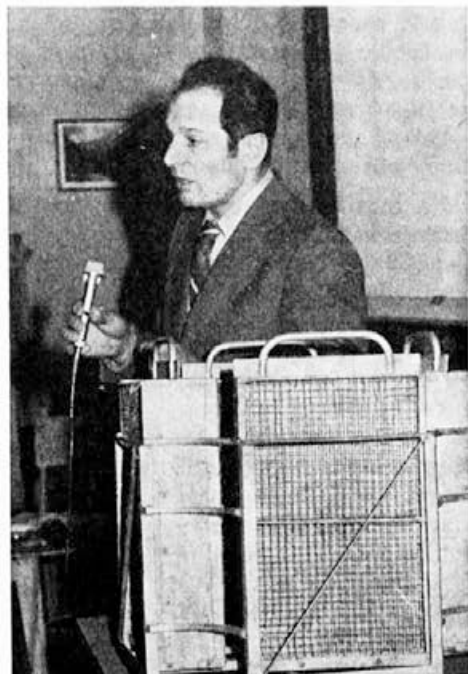
10. Jože Rihar (Nekaj izkušenj pri gradnji prevoznih čebelnjakov in točilo z dvojno kaseto

11. Daniel Batič — Uporaba kontejnerjev v čebelarstvu

Vsa predavanja so bila zelo zanimiva in poučna in prav gotovo velik prispevek k širjenju obzorja naših čebelarjev. Vsak obiskovalec je v referatih našel mnogo koristnega, kar bo s pridom uporabil pri svojem čebelarškem opravilu.

Ne morem pa soglašati s prispevkom tov. Stanka Šauperla. Navedem naj podatek iz tega referata. Tov. Šauperl trdi, da je porabil mnogo več časa za prevoz na pasišča pri AŽ panjih kot pri Kirarju oz. nakladnem panju. Vsak čebelar pa ve, da je za prevoz najbolj prikladen AŽ panj. Jaz sam sem vozil na 5-tonskem kamionu 115 AŽ panjev

Jože Rihar je predstavil tudi kasetno točilo

na pašo v Liko. To je z LR panji nemogoče.

Razumljivo je, da se pri delu z AŽ panji porabi nekaj več časa, to zahteva tehnologija čebelarjenja, menim pa, da je umestna trditev Jožeta Riharja, ko je v svojem referatu dejal, da tudi udobnost nekaj velja.

Še nekaj misli o referatu tov. Aleša Mižigoja. V referatu je lepo prikazal dejavnost Medexa oz. DE Kooperacija. Priznati je treba, da je podjetje Medex naredilo velik korak naprej z organiziranjem čebelarjev-delavcev na domu in kooperantov. Tudi sicer je Medex dosegel velik napredek na vseh področjih.

So pa nekatera vprašanja, na katera ne najdem odgovora. Tudi z razgovorom z nekaterimi čebelarji na samem posvetovanju so izstopala ista vprašanja. Kot vemo ima DE Kooperacija kooperantske odnose s 100 delavci na domu in istim številom kooperantov. S temi obstojajo solidni odnosi. Nihče ne oporeka, da je tako moč doseči boljšo gospodarnost in večjo socialno varnost. Vendar poleg teh čebelarjev obstaja na slovenskem zelo veliko čebelarjev, ki čebelarijo z manj kot 20 panji. 20 panjev je namreč spodnja meja za vstop v kooperacijski odnos. Ker mi niso znani podatki za vso Slovenijo, naj navedem podatke za Kočevsko področje. Na tem prostoru, ki meri 762 km², čebelari 121 čebelarjev. Nad 20 panjev ima 42 čebelarjev, ostalih z manj kot 20 pa je 79. Ti čebelarji imajo svoje čebele razpostavljene po celem območju Kočevskega. Znano je, da za nekooperante veljajo nižje cene za med, medtem ko ostalih

proizvodov od teh čebelarjev sploh ne odkupujejo. Vprašanje je, kam to pelje? Ali k maksimalnem povečanju pridelka čebeljih proizvodov ali ne. Čebele s svojo prisotnostjo v določenem predelu opravljajo tudi drugo poslanstvo, tj. opravevanje.

Pri naših sosedih znajo to še posebej ceniti in čebelarje posebej nagradjevati. Če pa štejemo za družbo koristne le velečebelarje, pogledjmo kako ti skrbijo za to? Kot vemo v spomladanskem času večina teh čebelarjev, med njimi sem tudi sam, naloži čebele na razna prevozna sredstva in druga čudna današnje tehnike in čebele odpeljeno v sosednjo republiko, nekateri celo v Srbijo. Na naši slovenski zemlji pa ostanejo tako imenovani neprevaževalci oz. mali čebelarji in kaj bo z njimi, če bomo do njih vodili tako politiko. Opustili bodo čebelarjenje oz. znižali število panjev na minimum, tj. za lastne potrebe, toda ali je to interes družbe?

Vem, da se bo našlo opravičilo za nezainteresiranost pri odkupu, v zasičenosti trga z medom. Jaz pa menim, da bi se na policah trgovin, katere se šibijo pod kozarci uvoženega medu, našel prostor tudi za naš med.

Menim, da bi bilo prav, ko bi se na takem posvetovanju, kot je bilo v Polju pogovorili tudi o tem.

Splošno mnenje čebelarjev, kateri so se udeležili razstave in posvetovanja je, da je tako srečanje nad vse koristno in, da si želijo več takih srečanj. Vsekakor gre priznanje pripravljalnemu odboru za tako dobro izvedbo, te zahtevne naloge.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V APRILU

Bilo je že velikokrat napisano, da se čebelarjevo delo začne jeseni s krmiljenjem čebel za zimsko zalogo in s pripravo čebel za zimo; april pa je mesec v katerem se začnejo že resna in zahtevnejša čebelarjeva opravila. Poglejmo najprej, kaj se v aprilu dogaja v panju. Na začetku meseca aprila imamo v žnidaršiču od 3—5 satov zalege, 2—3 medne sate in 1—2 obnožninska sata. Vse manj je starih čebel iz prejšnjega leta. Na njihovo mesto hitro stopajo mladice, ki so bile izležene letos. Družina vidno kipi od naglega razvoja. Od srede aprila naprej lahko zapazimo že tudi prve trote, kateri z bučnim brenčanjem oznanjajo svojo navzočnost.

Ker je april največkrat v vremenskih spremembah zelo muhast, rad zaviralno vpliva na razvoj družin. Trije in samo trije elementi so, ki jih čebelja družina potrebuje — v aprilu pa še prav posebej: na prvem mestu je hrana, brez katere ni življenja, na drugem mestu je toplota, brez nje ni razvoja in na tretjem je prostor, ker brez njega ni mogoče razviti močne družine.

Vsi trije elementi so odvisni od čebelarja. Da bi zadostili vsem trem, mora čebelar — posebno v aprilu — večkrat močno zavihati rokave in ukrepati, kar se mu bo kasneje obrestovalo.

V panju mora biti tudi sedaj 8 kg medu. Stari »mački« to težo ocenijo s težkanjem, mlajšim ali pa novincem bo potrebna tehtnica. Toda kljub tako veliki zalogi medu v panju toplo priporočam v tem času dodatno krmiljenje. To lahko delamo na tri načine; s sladkorno raztopino, s sladkornim testom in ladencem. Sladkorno raztopino v razmerju 1 : 1 pokladamo zvečer. Na ta način se izognemo ropanju. Razto-

pino dajemo toplo — 36—40° C.

Ledenec pripravimo s kuhanjem sladkorja. Sladkorno testo pa je najhitreje pripravljeno z mesenjem. Navaden sladkor v kristalu v posebnem mlinu (pri slaščičarjih ali pa pri gospodarskih organizacijah) zmeljemo v prah. Štiri dele prahu in en del medu (štiri petine sladkorja in ena petina medu) mešamo in mesimo ter gnetemo toliko časa, da postane gmota, podobna testu. To razdelimo na približno 1/2—1 kg težke pakete in na povoščenem platnu položilo na gornje letvice okvirjev plodišča. Če primerjamo raztopino in ledenec, ima ledenec bistveno prednost, predvsem zato, ker ga čebele dalj časa jemljejo, tako kakor sladkorno testo. Med, ki se nahaja v testu, je čebelja prirodna hrana, ki matico v največji meri stimulira na zaleganje. Posebno dobro premostimo z njim ne tako kratka in redka obdobja brezpačnosti in slabega vremena v tem mesecu.

Če ima čebelja družina dovolj hrane in posebno v drugi polovici tega meseca tudi srečo z vremenom, je njen razvoj tako buren in skokovit, da je kmalu v panju »vse črno« čebel. Sedaj prihaja na vrsto tretji element — prostor, za katerega mora poskrbeti čebelar, če ne, potem poskrbe zanj čebele same v obliki lepega roja.

Matica širi zaleganje vse bolj proti stenam panja. Čebelar pomaga družini pri tem tako, da vsaki družini doda s strani gnezda po eno prazno satnico. S tem posegom zaposlimo mlade čebele z gradnjo satja in širimo gnezdo. Satnice pred vlaganjem malo ogrejemo na soncu.

Ker vladajo v tem času velike razlike v klimatskih razmerah na našem slovenskem prostoru, se to različno odraža tudi na razvoj v tem mesecu. Na Pohorju, v okolici Grintavca, ali v

**Čebele pridno obletujejo
prvo spomladansko
cvetje**

kočevskih gozdovih vladajo večkrat aprila še hladni vetrovi, ko je istočasno na Primorskem, Dolenjskem in Prekmurju že skoraj poletje.

V tem času so panji tu tudi za 6 in več kg težji, medtem ko je drugje poraba hrane še vedno velika.

Zato bomo pri močnih družinah v toplejših predelih že morali koncem meseca aprila odpreti medišče v AŽ panjih in začeti s prestavljanjem. Kako bomo opravili to delo?

V lepem dnevu, ko je okoli poldneva izlet čebel na višku, bomo odprli panj in vzeli iz medišča vso toplotno zaščito. Le-to takoj razprostremo na soncu, da se prezrači in osuši. Nato vzamemo iz plodišča dva do tri sate z mladimi čebelami in pokrito zalego ter jih prestavimo k eni steni v medišče. Pristavimo ločilno desko, preostali prazen prostor pa zadelfamo s prezračenim toplotnim materialom. Vedeti moramo, da je toplota še vedno nad vse važna. Na mesto odvzetih satov vstavimo v plodišče isto število praznih satov in satnice. S tem posegom, smo družini omogočili razvoj in napredek.

Mnogo avtorjev iz Evrope priporoča čebelarjem označevanje matic v aprilu ali maju. Poznam tri načine: barvanje, striženje krila in evidenca na koščku

kartona, ki je pritrjen na notranji strani vrat panja. Pri prvih dveh načinih obstojajo natančno pisana navodila, kako ujeti matico, kako jo prijete z eno roko, kako jo preprijete z drugo, kje stisniti in kje paziti. Za vsako leto je od Apimondije tudi odrejena barva. Pri rezanju kril se reže v neparnem letu levo krilo a v parnem desno. Pri tem pa dragi čebelarji morate skrbno paziti, da ne bi bilo pomote, ker se vam lahko v takšnem primeru vsa evidenca podre. Osebnost sem prepričan, da je to sestavni del čebelarjeve romantike in da imajo v prvem primeru od tega dela korist samo proizvajalci barv in lakov ter raznih mrežic in ostalih pripomočkov. V drugem primeru, tj. pri rezanju kril, pa na zelo grob način posegamo v notranje življenje nad vse organizirane čebelje družine, ter od mlade, zdrave matice s tem posegom napravimo težkega invalida. Označevanje z barvanjem priporočajo nekateri avtorji zato, da bi se matico lažje našlo. Pri pregledu družine moramo iskati matico na tisti strani sata, na kateri se nahaja sonce. Torej, do 12. ure se nahaja matica po pravilu na levi strani sata, popoldne pa na desni. Iskanje matice je nekaterim čebelarjem postal že konjiček. Poznam jih nekaj, ki so celo življenje z več ali

manj uspeha iskali samo matice, točili so pa bolj pičlo.

Pri čebelarstvih z več sto panji, je to opravilo zamudno in nepotrebno.

Če želimo svoje čebele zaposliti na akacijevi paši moramo okoli 5. aprila začeti z dražilnim krmljenjem. V ta namen dodajamo zvečer po 3 del mlačne sladkorne raztopine. Za izkoriščanje gozdne paše pričnemo s krmljenjem okoli 17. do 20. aprila.

Tudi za april velja pravilo, zapisano še v zimskih mesecih: pred odpiranjem panja dobro razmisliti kaj nameravamo v panju napraviti, potem pa urno končati z delom. Začetniki kaj radi zapadajo v skušnjave in panje stalno odpirajo, nekaj iščejo in »ukrepajo«. Najčeseje je rezultat takega dela kaj klavrn: zastoj v razvoju, prehlad zalege in s tem v zvezi nemalokrat, tudi bolezen.

POSKUS OPTIMIRANJA OSMUKALNIKA ZA CVETNI PRAH

INZ. LUDVIK KLUN

Cvetni prah postaja vedno bolj iskan čebelji pridelek. Rezultati novejših raziskav nekazujejo nove možnosti njegove uporabe v živilstvu, zdravilstvu, kozmetiki, čebelarstvu in drugod. Naša hribovita dežela je izredno bogata s cvetnim prahom, zato je med našimi čebelarji veliko zanimanja za pridobivanje. Zanimanje se povečuje tudi zato, ker se donos medu zmanjšuje iz leta v leto, kar gre pripisati razvoju našega poljedelstva.

Pri uvajanju tehnologije in opreme za pridobivanje cvetnega prahu so naši čebelarji prepuščeni predvsem svoji iznajdljivosti. Zato je temu primerna tudi oprema, to je osmukalniki. V uporabi je veliko vrst osmukalnikov, med katerimi nekateri ne ustrezajo zahtevam. Zaradi neustreznih konstrukcij se zmanjšuje donos medu, uničujejo čebelje družine zaradi zadušitev, kvari cvetni prah ipd. To povzroča škodo čebelarjem in našemu gospodarstvu ter zmanjšuje gospodarnost pridobivanja cvetnega prahu.

Da bi se stanje izboljšalo, je ZČDS poverila »Komisiji za tehnologijo in opremo« nalogo, da preizkusi najboljše konstrukcije osmukalnikov in pripravi pogoje za standardizacijo.

CILJ

S pregledom domačih in tujih osmukalnikov smo želeli ugotoviti, katera od konstrukcij najbolj ustreza našim podnebno-pašnim razmeram, tehnologiji in opremi v našem čebelarstvu. S poskusi pa smo želeli ugotoviti, katera izvedba smukala kot najpomembnejšega dela osmukalnika najmanj zmanjšuje donos medu ob sočasnem smukanju cvetnega prahu in obenem daje zadovoljiv donos cvetnega prahu.

MATERIAL IN OPREMA

Na voljo smo imeli poleg obširne literature iz knjižnice ZČDS in zasebnih virov tudi precej podatkov iz domače čebelarke prakse. V ta namen smo sklicali razširjen sestanek komisije, na katerega smo povabili tudi nekatere konstruktorje osmukalnikov, pridelovalce cvetnega prahu in izdelovalce osmukalnikov. Dobljene podatke smo uporabili pri poskusih. Iz tuje čebelarke prakse smo uporabili osmukalnike oziroma sestavne dele osmukalnikov iz Francije, Češkoslovaške in Španije, ki smo jih dobili na razstavi ob času kongresa Apimondije v Gre-

noblu in ob obisku naših čebelarjev v ČSSR.

METODE DELA

Preizkuse smukal smo opravili na stojišču s tridesetimi LR panji. Na vse panje smo pred preizkusom namestili enotna ohišja. Ko so se čebele dodobra uletele in navadile na nov vhod v panj, smo v ohišja osmukalnikov vložili enotna (kontrolna) smukala, ki smo jih uporabljali v prejšnji sezoni. Ko je smukanje potekalo ustaljeno in smo dobili podatke, katere družine imajo enak donos cvetnega prahu, smo odbrali družine za preizkus dveh osnovnih lastnosti smukal:

1. učinkovitost smukanja ali izkoristek smukala η in

2. čas, ki ga potrebuje čebela, da se prevleče skozi smukalno odprtino tp. To je tisti pokazatelj, ki določa, kakšno bo zmanjšanje donosa medu zaradi sočasnega pridobivanja cvetnega prahu.

Poskusov nismo opravljali v vetrovnih dneh zaradi zaletavanja čebel s koški v sosednje panje niti ne po dežju, ko je donos cvetnega prahu povečan. Družin nismo stimulirali s krmiljenjem zaradi istega razloga.

REZULTATI POSKUSOV

1. Smukala:

a) Dvojna žična mreža z notranjo odprtino $4,7 \times 4,7$ mm.

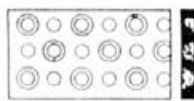
Preizkusili smo dve vrsti mrež. Tako, ki je pokrivala vso smukalno površino in manjšo, ki je pokrivala samo štiri vrstice. Ugotovili smo, da je mrežica z manj vrsticami bolj učinkovita od tiste z več vrsticami. Iste rezultate smo dobili tudi pri drugih oblikah smukalnih odprtin (okrogli, polokrogli in zvezdasti). Z opazovanjem poteka smukanja smo ugotovili, da na večji smukalni površini čebela dalj časa tava in iščejo lažji prehod, ko pa se prevleče skozi prehod, ki je oddaljen

DVOJNA ŽIČNA MREŽA

OKROGLI PREHOD

PREHODI V OBLIKI STOŽCA

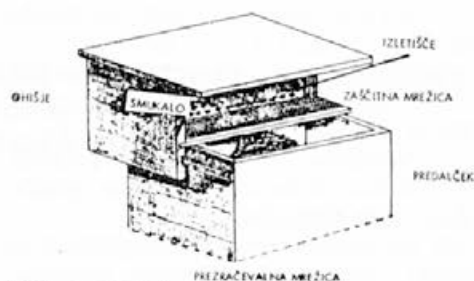
TUNELSKI PREHODI

ZVEZDASTI PREHODI

IZLETIŠČE ŠPRANJA

Ohišje in smukala

od robov, v njem obvisi, ker nimajo opore, da bi se hitro prevlekle skozenj. Tudi sicer manjša smukalna površina stimulira čebele, da gredo hitreje skozi smukalo, ker se nabira na njem več čebel s koški.

Nabiranje cvetnega prahu v predalčku nam je nazorno pokazalo, da je smukanje največje tam, kjer imajo čebele najlažji prehod, to je ob dotiku smukala z zaščitno mrežico predalčka in ob stranskih robovih smukala, kjer se čebele ob prehodu oprimejo ohišja smukalnika.

Ko smo večje površine smukal opremili z dodatnimi opornimi lestvicami, se je tavanje čebel zmanjšalo. Prav tako se je skrajšal čas prehoda skozi smukalno odprtino.

b) Smukalo iz plastike z zvezdastimi prehodi $\phi = 5$ mm.

Smukalo smo dobili v ČSSR. Pro-pustnost smukala je razmeroma majh-

na zaradi krakov, v katerih naj se zagotovi košek. Zato je uporabno le za šibkejšo družino. Nismo opazili, da bi se zaradi krakov učinkovitost η povečala v primerjavi z okroglimi odprtini.

Obe omenjeni smukali smo izločili iz nadaljnjih poskusov. Prvega zaradi majhne učinkovitosti smukanja, saj je primeren predvsem za velike in vlažne koške (javor, regrat ipd.) in drugega zaradi prevelikega časa prehodat t_p .

c) Smukala z okroglimi prehodi.

Preizkusili smo štiri izvedbe smukal z okroglimi prehodi (luknjami):

1. Smukalo z okroglimi prehodi $\phi = 4,7$ mm, debelina plastične plošče (domač juvidur) $d = 0,7$ mm.

2. Smukalo z okroglimi prehodi $\phi = 5$ mm, debelina aluminijaste plošče $d = 1$ mm.

3. Smukalo z okroglimi prehodi $\phi = 5$ mm, debelina plastične plošče $d = 3$ mm (Španija).

4. Smukalo z okroglimi prehodi v obliki stožca. Skozi večjo odprtino $\phi = 8$ mm, ki se proti izhodu zoži na $\phi = 5$ mm, gredo čebele skozi smukalo. Odprtine si slede izmenično tako, da začnejo čebele pot v panj in iz nje-
ga skozi večje odprtine. Smukalo, izdelak domačega proizvajalca, nam je dala v preizkus OZD Medex.

Učinkovitost smukanja η je največja pri 1. Sledijo ji 3, 2 in 4.

Čas prehoda skozi smukalo t_p je najkrajši pri 4. Sledijo 2, 1 in 3.

d) Smukalo s tunelskimi prehodi v kovinski plošči.

Smukalo je konstruiral član komisije Ivan Grajš. To je prehod, ki je prilagojen anatomiji čebele. Kljub razmeroma majhni odprtini $\phi = 4,6$ mm, je čas prehoda praktično enak tistemu z $\phi = 5$ mm. Debelina plošče $d = 0,3$ milimetre.

Glede na dobljene rezultate smo uvrstili v končni izbor smukali: c 1 in d. Lastnosti obeh smukal so se izboljšale z dodatnimi oporami za lažji prehod čebel.

UPORABNOST SMUKAL:

Smukalo c 1 je primerno za pridobivanje cvetnega prahu, ko ne pričakujemo izdatnega medenja in tedaj, ko nosijo čebele majhne koške (suša). Uporabno je torej za intenzivno pridobivanje cvetnega prahu. Smukalo d je uporabno predvsem tedaj, ko pričakujemo tudi medenje in tedaj, ko nosijo čebele večje koške.

2. Prepustnost osmukalnika.

Preizkusili smo dve izvedbi »izletišča«, to je odprtini, skozi katera gredo čebele iz panja, medtem ko vanj zaradi oblike ne najdejo poti. Če so izletišča vgrajena tako, da čebele bolj privablja svetloba skozi izletišče kot skozi smukalne odprtine, se propustnost osmukalnika močno poveča.

Preizkusili smo plastične prozorne cevke z notranjim premerom $\phi = 8$ milimetrov in kovinsko izletišče v obliki špranje, oziroma manjšega žrela. Obe izvedbi sta dovolj učinkoviti. Uporabnost ene ali druge je pogojena z izvedbo ohišja osmukalnika, oziroma celotne konstrukcije. Ugotovili smo, da prepustnost smukala, ki mora po tujih virih imeti okrog 300 prehodov (odprtini), velja tudi za naše pelodne paše oziroma živalnost družin.

Le v primeru, ko je osmukalnik opremljen z učinkovitim izletiščem, se lahko število prehodov zmanjša na polovico.

3. Predalček za cvetni prah.

Preizkusili smo različne materiale, iz katerih so izdelani predalčki. Kot neustrezne smo izločili predalčke, izdelane iz aluminija ali pocinkane pločevine, plastike, ultrapasa, lesonita ipd. Tudi predalčki, ki so na zunanji strani obarvani z oljnato barvo in imajo povrh tega majhno prezračevalno mrežico, ovlažijo cvetni prah. Najboljše rezultate smo dobili s predalčki iz smrekovega lesa, ki so na zunanji strani obarvani z enim premazom sadolinsa, celotno dno pa je prekrito s plastično mrežico.

Večinoma so testirani osmukalniki imeli premajhne predalčke. Ob dobri pelodni paši, mladi plodoviti matici, živalni družini, ki jo stimuliramo za nabiranje cvetnega prahu, je bil predalček s prostornino 2,8 dm³ poln v treh dneh. Res velja to le za izjemne družine. Kljub temu menimo, da naj bi prostornina predalčka ne bila manjša.

4. Ohišje osmukalnika.

Komisija je pregledala različne konstrukcije osmukalnikov in ugotovila, da nobeden ne ustreza vsem zahtevam. Največje težave pri poenotenju (standardizaciji) povzročajo nestandardni panji, oziroma različne izvedbe verand pri AŽ panjih. Člani komisije in sodelavci bodo nadaljevali z delom pri konstrukciji standardnega osmukalnika.

(S posvetovanja - Polje 1977)

ČESTITKE IN VTISI S PROSLAVE 80-LETNICE SLOVENSKE ČEBELARSKE ORGANIZACIJE TER Z RAZSTAVE IN POSVETOVANJA

Slovenski čebelarji organizaciji je med drugim za njen jubilej čestital tudi predsednik mednarodne čebelarke organizacije »APIMONDIA« prof. dr. inž. V. Harnaj z naslednjimi besedami:

Prejel sem vaše prijazno povabilo na svečano proslavo ob 80-letnici slovenske čebelarke organizacije. Ob tej priložnosti vas prosim, da čestitate vsem čebelarjem Slovenije ob 80-letnici obstoja organizacije in jih pozdravite.

Želim tudi vodstvu Zveze, da še naprej dela na razvoju in napredku čebelarstva in nadaljnji krepitvi čebelarke organizacije.

Tovariši predsednik sprejmite iskrene čestitke.

Prof. dr. inž. V. Harnaj

Ugotavljamo, da je bila proslava, razstava in vsebina programa enkratno doživetje. S to prireditvijo, ki ji ni para v preteklih letih obstoja slovenske čebelarke organizacije in revije Slovenski čebelar, smo čebelarji ponovno ugotovili, da zavzema naše delo in naša organiziranost vidno mesto v našem družbenem življenju. Prav zaradi slednje ugotovitve pa me je prizadela odsotnost člana republiške konference SZDL, saj bi predstavniki iz te družbenopolitične organizacije morali biti prvi, ki bi s svojo prisotnostjo prispevali k vzdušju na tej prireditvi.

Ob zaključku iskreno čestitam organizatorjem in vsem, ki so delali in pripravljali to slovesnost.

**Predsednik ČD Maribor
Jože Hribar**

Osemdesetletnica ZČDS je bila veličastna manifestacija, ki je nedvomno naredila močan vtis na slehernega udeleženca. Posebno me je prenestila nenavadno velika udeležba. Prišli so čebelarji ne le iz bližnje in daljne okolice Ljubljane, temveč

tudi iz skrajnih meja naše domovine. To nam je živ dokaz, kako naši ljudje to organizacijo cenijo, ljubijo in kako spontano se je oklepajo.

K razveseljivi udeležbi so učinkovito pripomogli tudi zastopniki iz bratskih republik. Lahko bi torej rekli, da je bila zastopana ne le vsa Slovenija, temveč vsa Jugoslavija. Vzdušje, ki je velo v polno zasedeni dvorani Uniona, je to pot izredno lepo razodevalo tudi bratsko vlogo naših narodov.

Prek 50 let se udeležujem vseh naših večjih čebelarških prireditvev, a lahko rečem, da se v Ljubljani sami še nikoli ni zbrala toliko množica zavednih čebelarjev.

Prostorna dvorana je bila slavnosti primerno prav praznično opremljena in program se je odvijal v najlepšem redu. Predsednik dr. Benigar je v svojem govoru v zgoščenem obsegu zelo ičrpo orisal začetek, delovanje in prizadevanja, kakor tudi vso današnjo problematiko jubilanke ZČDS.

Toplo razpoloženje se je stopnjevalo od pozdrava do pozdrava, od točke do točke.

Osebo sem pogrešal ob koncu le še kratek zaključek, saj bi imel govornik, ob izredno pozitivni psihozi zbrane množice, zelo ugodno priložnost, da navduši navzoče za zvesto podporo našemu vodstvu ob njegovih prizadevanjih zlasti za izgradnjo doma na Brdu pri Lukovici.

France Guna

Kdorkoli je pogledal po unionski dvorani, ki je bila zasedena do zadnjega kotička, je moral priznati, da je današnja proslava veličastna manifestacija in zmago-slavje slovenske čebelarške organizacije. Od vsepovsod so prišli mladi, stari in naj-starejši: iz oddaljenih in odročnih zaselkov ter vasi, trgov in mest naše slovenske dežele, z one strani Karavank in iz sosednjih republik. Prišli so kmetje, ki se še danes pote za plugom in na traktorju za naš lepši jutrišnji dan; delavci iz tovarn, ki tam strežejo strojem, da bi nam bilo jurtri zares lepše pa tisti iz pisarn, ki s peresom, lepo besedo ali kako drugače prav tako skrbe, da bi nam bilo jutri še boljše. Vse od kraja je družila prijetna zavest, da danes praznujejo. Slavnostno razpoloženi so prišli, da s svojo navzočnostjo in v imenu tistih, ki jih ni več, pa so bili nekoč prav tako zvesti člani naše organizacije, potrdi, da so člani velike slovenske čebelarške organizacije. Ta je v 80. letih svojega obstoja družila, vzpodbujala in vzgajala svoje organizacije. Ta je v 80. letih svojega obstoja družila, vzpodbujala in vzgajala svoje ljudi. Danes so tukaj njeni najmlajši, ki so srečni, da so doživeli ta veliki dan.

Za ta veliki dan pa je morala naša čebelarška organizacija v svoji preteklosti marsikaj prestati. Hodila je po sila trnovi poti. Nekajkrat je že kazalo, da bo po njej, pa je imela ob svoji strani vselej zveste in trdne može. Po takih viharjih se je vselej okrepila in danes vidimo pred seboj vso njeno moč. Nekdo izmed nas je pred leti v najbolj kritičnem trenutku naše organizacije vzkliknil: »Čebelarji, dobro pre-tehtajte, preden se odločite! Slovensko čebelarstvo stoji in pade z našo Zvezo čebelarskih društev!«

Ta misel me je večkrat prešinila in se mešala z veseljem ob našem velikem prazniku in ob tolikih zvestih čebelarjih naše velike čebelarške bratovščine.

Edi Senegačnik

Osrednje prireditve posvečene 80-letnemu jubileju slovenske čebelarške organizacije in revije Slovenski čebelar, so bile nedvomno primerno organizirane in spodbudne za nadaljnje delo.

Vsebinsko bogat slavnostni govor, ki ga je na proslavi podal predsednik ZČD Slovenije dr. Jože Benigar, je s številnimi priznanji, posvetovanjem ter razstavo v Polju odrazilo preteklost, sedanost in v določeni meri tudi prihodnost slovenskega čebelarstva.

Preteklost v tem, da smo z ustrezno spoštljivostjo obudili spomine in spoznali zgodovinska dejstva o zasnovah, vzponih in nemajhnih problemih čebelarstva pri nas.

V minulem obdobju so se v čebelarških vrstah zvrstili številni entuziasti, ki so s primernim čebelarjenjem, bogato pisano besedo, fotodokumenti, novostmi na področju čebelarške tehnologije in v drugih oblikah, predvsem pa s požrtvovalnim delom prispevali pomemben delež bogastvu čebelarške zgodovine. Proslava je bila zagotovo primerna oblika vsaj skromne oddolžitve vsem, ki sodijo v krog vedno aktivnih, ugodnih, požrtvovalnih in umnih čebelarjev.

Proslava je sedanost zagotovo približala trenutku časa, ki bo v zgodovini ZČD Slovenije pomenil pomembno prelomnico. To odseva v vse večji enotnosti večine naprednih čebelarjev, organizacijski krepitvi, samoupravni naravnosti, stopnjevani javnosti dela ter drugih naprednih premikih. V kvalitetnem in kvantitetnem pogledu, naraščajo tiste notranje čebelarške sile, ki vse odločneje ter aktivneje posegajo v boj za napredek čebelarstva. Tudi odgovorni dejavniki družbe vse bolj spoznavajo, da sodobno čebelarjenje in razreševanje te problematike ni samo pravica ter odgovornost čebelarjev temveč tudi drugih družbenih subjektov, zlasti tistih katerih dejavnosti so v neposredni zvezi s čebelarstvom.

Prihodnost pa se ob že rečenem zrcali v nenehnih naporih za posodabljanje in vnašanje novosti na področju čebelarške tehnologije. Razstava je s predavanji in razpravami na posvetovanju, navzlic nekaterim pomanjkljivostim (esteske, časovne ii tudi v pogledu samozaščite, bila izredno spodbudna zlasti za posodabljanje čebelarške tehnologije.

V priprave ter izvedbo osrednje proslave in drugih omenjenih aktivnosti so bili vloženi veliki napori in je prav, da v tej obliki izrazimo čebelarji zadovoljstvo in zlasti zahvalo tistim, ki so nosili breme dela in priprav.

Številna udeležba na osrednji proslavi, razstavi in posvetovanju samo potrjuje oceno o velikem interesu ne samo čebelarjev temveč tudi drugih občanov in družbe kot celote za čebelarstvo. Za nas čebelarje organizirane v družinah oz. društvih je bila jubilejna proslava v poduk in spodbudo, da 80-letnico čebelarške organizacije na Slovenskem v primernih oblikah praznujemo tekom celega leta in da na bogatih izkušnjih ter pozitivnih tradicijah iz preteklosti vzgajamo mlajši čebelarški rod.

Matija Božič

Presenečen sem bil nad množično udeležbo čebelarjev na proslavi. Množica čebelarjev, ki se je pomikala od 8. ure naprej proti unionski dvorani je dala vedeti, da želijo izkazati svojo lojalnost do osrednje čebelarške organizacije Slovenije. In s tem poudariti pomen čebelarstva pred družbo.

Med posamezniki in skupinami čebelarjev je bilo polno izrazov zadovoljstva nad uspešnim programom proslave.

Na razstavi so bili razstavljeni predmeti in pribor, izraz stanja našega čebelarstva. Pohvalo zasluži vsak razstavljaec čebelarških potrebščin, s tem da je pokazal svojo zavest do skupne čebelarške razstave.

Velika udeležba čebelarjev na posvetovanju, ali bolje rečeno simpoziju, je izraz nujne potrebe po izmenjavi izkušenj. Zanimanje za referate, ki pa so obravnavali problematiko sodobnega čebelarstva, je pokazala, da si čebelar želi vse več takšnih referatov, izkušenj čebelarških strokovnjakov in praktikov. Za povezovanje referatov sta lepo poskrbela urednika Slovenskega čebelarja tov. ing. Klun in profesor Mihelič. Med prisotnimi poslušalci čebelarji si lahko slišal pohvale, da je takšnim referatom vredno prisluhniti, ker vedno slišiš kaj novega in koristnega za lastno čebelarstvo. To potrjuje tudi dvodnevna množična vztrajnost čebelarjev na simpoziju. Prav pa bi bilo, da se tudi v bodoče organizirajo takšna posvetovanja.

Organizatorjem moram izreči vse priznanje za uspešno izvedbo proslave, čebelarške razstave in posvetovanja.

Anton Rozman

VABILO NA XXVII. REDNI LETNI OBČNI ZBOR ZČDS

NA PODLAGI 19. ČLENA PRAVIL ZVEZE IN SKLEPA ODBORA ZVEZE — PLENUMA Z DNE 25. 3. 1978 SKLICUJEM REDNI XXVII. LETNI OBČNI ZBOR ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO, V SOBOTO 22. APRILA 1978, OB 9. URI, V OSNOVNI SOLI NA BRDU PRI LUKOVICI.

Prosimo, da delegati iz določil tretjega odstavka 19. člena pravil ZČDS prinesejo s seboj poverilnice o statusu delegata.

Delegati bodo prejeli materiale za občni zbor in predlog dnevnega reda 8 dni pred občnim zborom skladno s prvim odstavkom 20. člena pravil ZČDS.

Opozarjamo vse organizacije in delegate, da se bo na občnem zboru volilo več novih članov v organe Zveze čebelarških društev za Slovenijo, ker starim poteče mandatna doba in ker v zvezi s 25. členom pravil nekateri ne morejo biti ponovno voljeni za funkcije, ki jih sedaj vršijo.

Za eventualne predloge in pritožbe je rok osem dni pred občnim zborom, zato prosimo, da jih pošljete na Zvezo čebelarških društev za Slovenijo v tem roku.

Vabimo tudi vse čebelarje nedelegate, da se občnega zbora ZČDS udeležijo v čim večjem številu.

Tajnik ZČDS
Ciril Kragel

Predsednik ZČDS
dr. Jože Benigar

ZAČNIMO ŽE LETOS IZBOLJŠEVATI ČEBELJO PAŠO

INZ. FRANČEK SIVIC

Znano je, da se zaradi moderne in intenzivne obdelave kmetijskih površin v Sloveniji iz leta v leto slabša čebelja paša. Vzporedno s tem pojavom pa med čebelarji narašča zanimanje za medovite rastline, ki jih lahko umetno razširjamo in si tako sami ustvarjamo boljše pogoje za čebelarstvo. Zlasti med mladimi začetniki imamo veliko takih, ki jim ni žal denarja in tudi ne časa, če je treba kaj storiti za izboljšanje čebelje paše. Škoda je le, da naša organizacija še vedno nima svoje drevesnice za medovite rastline. Sadike iz drevesnice za okrasno drevje so običajno zelo drage, zato prav gotovo ne zagotavljajo možnosti za obširnejše

akcije čebelarjev. Gozdne drevesnice so sicer mnogo cenejše, imajo pa dokaj skromen izbor tistih dreves in grmov, ki jih čebelarji žele razmnoževati.

Za letošnjo spomladansko in jesensko sezono imamo naročeno večje število sadike eodije in amorfe. Ker vsem zainteresentom verjetno ne bomo mogli ustreči zlasti še, če dobavitelj naročila ne bo izvršil, želimo opozoriti čebelarsko javnost na neko drugo, izredno medečo rastlino, ki pa je že dolgo let v naši reviji ne omenjamo več. To je facelija. Včasih

(Nadaljevanje na str. 129)

V. letnik

1978

številk 4

bilten

medex exp.-imp.

d. e. delo na domu in
kooperacija

SODELOVANJE MEDEXA NA RAZSTAVI SODOBNE ČEBELARSKE OPREME, KI JO JE ORGANIZIRALA ZČDS V OSNOVNI ŠOLI POLJE V POČASTITEV 80-LETNICE OBSTOJA SLOVENSKE ČEBELARSKE ORGANIZACIJE

ORGANIZIRALI BOMO 6. AGROSKI 1979

Naša samoupravna, socialistična skupnost daje športnemu razvedrilu delovnih ljudi izredno pomembno mesto. Da bi čim večje število delavcev lahko bilo deležno športne rekreacije, te tako važne oblike obnavljanja fizičnih sil, smo si v naših samoupravnih dogovorih določili tudi prispevek za športne dejavnosti. Na podlagi tako zbranih finančnih sredstev imajo športna društva in njih člani delovni ljudje zagotovljeno osnovno delovanje tj. športno rekreacijo. Gotovo si marsikdo od čebelarjev-bralcev misli, le kaj nas čebelarje briga športna rekreacija, saj imamo dovolj gibanja, smo na čistem zraku in podobno. Seveda to je tudi res, vendar človeško telo je sestavljeno iz velikega števila mišic, ki so zelo različno obremenjene pri posameznih fizičnih delih. Povsod v svetu posebno pa v industrijsko razvitih državah vse več delavcev oboli zaradi tako imenovanih poklicnih bolezni, te so čestokrat posledica prav tistega napačnega mišljenja delavcev, ki so fizično zelo obremenjeni, da so s tem zadostili rekreaciji svojega telesa. Ti so v zmoti, kar dokazuje tudi danes specialna veja v zdravstvu, tj. medicina dela, ki se vse bolj ukvarja s problemom, kako bi delavce, ki so fizično sicer zelo obremenjeni prepričala, da so potrebni športne rekreacije. Ugotovljeno je, če se delavci v prostem času ukvarjajo z nekim športom, mogoče celo samo s hojo ali tekom, da imajo ti manj poklicnih obolenj.

Med športi, ki so v zadnjih letih doživeli vse bolj množično udejstvovanje naših delovnih ljudi v Sloveniji, je prav gotovo smučanje. Le redko se še najde mlad človek v Sloveniji, ki ne bi znal smučati, saj smo celo v osemletki uvedli smučanje kot redni program športne dejavnosti, tako imajo vsi učenci petih razredov en teden smučanja.

Sindikati so v večini dejavnosti organizirali kmetarska tekmovanja po strokah. Tako je bila tudi ta oblika športne dejavnosti pred 5 leti organizirana med

kmetijskimi delavci, sama prireditelj se imenuje »Agroski«.

Letos je bila organizator 5. Agroskija Zveza slovenskih zadrug na Koroškem. Tekmovanja se je udeležilo prek 500 smučarjev. Sam kraj je bil izbran na slovenskem Koroškem Št. Janž v Rožu. Žal je ravno nekaj dni pred tekmovanjem nastopila močna odjuga, ki je negativno vplivala na kvaliteto tekmovanja, še več zaradi mokrega snega je bilo tudi nekaj telesnih poškodb. Po končanem tekmovanju je bilo popoldan v Bilčovsu razdelitev pokalov. Spontano se je v gostilni Ogris pričelo pravo rajanje, petje, ples itd. Organizatorju gre vsa pohvala za uspešno prireditev, posebej nosilcu te organizacije dr. M. Zwitteru. Organizacijski odbor Agroskija skupaj z Zadružno zvezo Slovenije in predstavnikom republiškega odbora kmetijskih sindikatov je zaupal organizacijo 6. Agroskija Medexu. Organizacija tako množične športne prireditve bo od nas zahtevala veliko angažiranost, posebej če še upoštevamo, da bo število tekmovalcev že doseglo številko 700. Naša želja je, da bi v naslednjem letu, ko bo tudi naša DO praznovala 25-letnico svojega delovanja, aktivno sodelovalo čimveč čebelarjev, pravzaprav nobeden ne bi smel manjkati, ki se zna samo postaviti na smuč. Pričakujemo, da bodo naši delavci na domu, kakor tudi kooperanti s svojim nastopom tudi tako počastili oz. obogatili našo obletnico. Častni predsednik prireditvenega odbora, republiški sekretar za gozdarstvo, kmetijstvo in prehrano tov. ing. Milovan Zidar je pohvalil organizatorja letošnjega Agroskija ter menil, naj bi se kmetijski delavci še večkrat srečali na športnih in drugih prireditvah. Takšno srečanje, katerega se udeležijo tudi naši zamejski Slovenci iz Avstrije in Italije ima še globlji pomen, saj daje prav naši manjšini nove spodbude za svoje delo v sosednih državah, ki ni vedno najprijetnejše.

Aleš Mižigoj, dipl. oec.

NEKAJ SPOMLADANSKIH MISLI

PROF. DR. NEZKA SNOJ

Izteka se zimsko obdobje v katerem je bila na preizkušnji čebelarjeva skrb za čebelje družine v preteklem letu in njegovo znanje o tem. Čebelje družine sicer sproti popravljajo manjše naše pomanjkljivosti, vendar vsega vedno le ne zmorejo. Zato smo za njihovo slabo počutje v tem času največkrat sami krivi, poleg tega pa to mnogokrat botruje tudi izbruhom raznih bolezenskih stanj ob izizmitvi.

Ne bomo naštevali vseh možnih napak, ki ste jih morda hote ali nehoti zagrešili že lani in ki se vam bodo po vsej verjetnosti tudi obrestovale, čeprav tega ne pričakujete, še manj pa se tega veselite. Samo v nekaj besedah vam bomo skušali svetovati, kaj se v tem času še da urediti in obrniti sebi v prid.

Najprej je pomembno, da čuvate temperaturo gnezda. V vsaki čebelji družini je ta čas že zalega in ta terja stalno temperaturo okoli 34° C. To je posebej pomembno vedeti spomladi, ko so dnevi že topli, noči pa še hladne. Zato ne boste pogrešili, če boste obdržali čebelje družine odete vse tako dolgo, dokler se povprečna dnevna temperatura ne dvigne nad 15° C, nočna pa nad 10° C. Pri tem pa morate poskrbeti za dobro ventilacijo, saj čebelja družina z zalego potrebuje obilico svežega zraka, ki ga bo sama ogrela, če je zdrava in pravilno odeta. Če za ventilacijo niste poskrbeli, pride do kondenzacije hlapov in vlažnost v panju je tu. Vlažnost v panju pa ne vpliva ugodno na počutje čebelje družine v njem, ker ga ohlaja. Zato lahko pri čebeljih družinah v vlažnih panjih čez nekaj časa pričakujemo naglo odmiranje zimskih čebel ali grižo, ki je lahko v zvezi tudi z nosemanovostjo ali pa celo z amebozo.

Zdaj je tudi že čas za pitanje na zalego. Mnogi se ogrevajo za sladkorno raztopino vsak dan v manjših količinah, drugi pa zopet za krmilne pogače ali medeno in sladkorno testo. Oboje je uspešno, če so klimatske razmere ustrezne. Če pa niso, krmilne pogače ali medeno in sladkorno testo niso škodljive. V mislih imamo spomladanske klimatske razmere nekaj let zapored nazaj. Po daljši spomladanski otoplitvi je nastopila naenkrat ohladitev, včasih celo s sneženjem. Ob

teh priložnostih so izgubili čebelarji vse kar so pridobili s pitanjem na zalego, nekateri pa še celo več.

Kadar pitate na zalego s sladkorno raztopino, takrat matica zalega mnogo intenzivneje, kakor pa če pitate krmilne pogače. Zato potrebuje taka čebelja družina obilo tekočih snovi, da bi lahko obnegovala obsežne zaležene površine. Če tekočih snovi v panju ni ali pa, če jih sproti ne dobiva dovolj, družina zleti. Če je zunaj mraz, zleti pač v smrt. Kadar pa uporabljate za pitanje čvrsta krmila, jih nameščajte nad gnezdo (nad matično rešetko). Pred namestitvijo jih segrejte na sobno temperaturo. Nameščanje krmilnih pogač ob gnezdo ali v pitalnik ni primereno, ker na teh mestih hladijo gnezdo, obenem pa silijo čebeljo družino ven po vodo. Pogače nad gnezdom pa se sproti ogrevajo in vlažijo ter tako niti ne hladijo družine, niti je ne silijo na izletavanje po vodo. Povrhu vsega pa vam ni treba vsak dan odpirati panjev, jih s tem ohlajati in kolikor toliko vedno sproti vznemirjati čebeljih družin.

Prav tako se ne odločate ob vsakem času za pregled čebeljih družin. S pregledi rajši počakate, da je zunaj nad 15° C vsaj med 11. in 14. uro. Za pregled vse skrbno pripravite, pregled sam pa opravite hitro, mirno in temeljito. Ni nujno, da pregledate vse čebelje družine v enem dnevu, ampak samo toliko hkrati, kolikor vam dovoljuje temperatura tistega dne. Bolje je, da ne veste, kaj in kako je s čebeljimi družinami, kakor pa, da jih preveč shladite.

Če vreme dovoljuje, si nekoliko bolj pozorno oglejte zaležene površine. Le-te morajo biti strnjene ne glede na to ali so obsežne ali ne. Če to niso, potem take družine označite, ter jih ponovno pregledate čez mesec dni. Posebno pozornost posvetite trotovski zalegi. Odprite pokrovčke in pogledjte notranjost zaležnih celic. Če je na trotovski ličinki kot proso velika rjavo rdeča živalica, tako zalego izrežite in jo v zaprti stekleni ali plastični posodi pošljite v laboratorij.

Tale spomladanski čas je primeren tudi za razkužbo satja. Zložite ga v omare tako, da bo lahko razkužilo krožilo med

njim brez težav. Omare oblepite, oziroma zamašite vse reže v njih. Ko bo temperatura stalno nad 15° C in zrak suh, začnite za razkuževanjem. Za to potrebujete en liter očetne kisline (80 % ali 100 %) za vsak m³ prostornine. Razkužilo postavite na najvišje mesto v omari.

Prav tako lahko v tem času razkužite vse prazne panje, rabljene satnike, čebelarско orodje in seveda tudi ves čebelnjak, znotraj in zunaj. Vse kar prenese vročino in ogenj, razkužite s spajalko. Vse drugo pa z 2 % vrelim ali pa vsaj vročim lugom. Notranjost čebelnjaka najprej temeljito mehanično očistite, šele nato jo obrizgate z vročim lugom. To opravljate zvečer, ko so doma že vse čebele. Tudi pročelje čebelnjaka razkužujete zvečer. Najprej zaprete brade, potem pročelje temeljito mehanično očistite, po potrebi operete, nato pa ga tudi obrizgate z lugom. Vse površine, ki ste jih obrizgali z lugom splaknite s čisto vodo čez najmanj 15 minut. Istočasno in na enak način razkužite tudi betonsko ali leseno ploščad pred pročeljem čebelnjaka. Takoj

zatem, toda še pred jutrom, obrnete zemljo pred čebelnjakom za lopato globoko.

Zdaj je tudi čas, da začnete polagoma misliti na to, kako boste pripravili čebelje družine za zdravljenje pršičavosti. Stisnite jih na toliko satov, kolikor jih prekrivajo.

Nezasedeni prostor pregradite z ločilno desko. Prostor, ki ga zaseda čebelja družina in v katerem boste zdravili s folbeksom, pripravite tako, da ga bo možno v najkrajšem času zatesniti. Ne smete pozabiti, da na predvečer prvega, drugega in tretjega plinjenja dobijo vse čebelje družine vsaj po 1 dl sladkorne raztopine zato, da bodo med plinjenjem mirnejše. Posledica tega bo manjša izguba matic.

Čebelarji, ki se bavijo s proizvodnjo mlečka, morajo pa pozdraviti čebelje družine pršičavosti, lahko proizvajajo mleček, četudi zdravijo.

Zaradi zdravljenja torej proizvodnje mlečka ni treba prekinjati.

Za danes bo dovolj, kdaj drugič pa morda kaj več.

OBVESTILO

Obveščamo čebelarje, da do nadaljnjega odkupujemo vse količine propolisa.

»MEDEX« DE — komerciala

OBVESTILO

Čebelarje delavce na domu in kooperante obveščamo, da bo redni letni zbor čebelarjev-delavcev na domu in kooperantov koncem aprila meseca.

DE Kooperacija

Pašo si bomo morali izbojšati tudi sami

smo jo zelo priporočali čebelarjem-kmetom, ki naj bi jo sejali kot krmno rastlino za silažo. Toda pokazalo se je, da je živina ne mara, zato se facelija ni razširila na naših poljih. Iz pozabe jo je lani spet priklical poklicni hrvatski čebelar Namestnik. Posejal jo je na dveh hektarjih in ko je zacvetela, je na to umetno pašo pripeljal svoje čebelje družine. Rezultat je bil odličen, saj so bili panji ob končanem cvetenju polni medu.

Po izdatnosti medenja se facelija uvršča med najbolj medeče rastline. Ob ugodnih vremenskih razmerah je donos z enega hektara okoli 1000 kg medu. Na isto površino, pa jo lahko sejemo dvakrat na leto. Po končanem cvetenju jo podorjemo in tako zemljo obogatimo s humusom. Za 1 ha potrebujemo 10 do 15 kg semena. Sejemo jo na preoran in prebranano zemljo, ki je lahko tudi slabše kvalitete. Facelija zacvete 6 tednov po setvi in postopoma odpira svoje cvetove ves mesec. Sušo in vročino dobro prenaša. Seme lahko kupimo v Semenarni Ljubljana, letošnja cena pa je okrog 57 din/kg.

Čebelarji neke vasi na Goriškem so sklenili, da bodo letos zasejali s facelijo več hektarov zapuščenih in neobdelanih njivskih površin. Stroške te akcije bodo nosili sami, razdelili pa jih bodo na osnovi števila panjev. Prvič bodo posejali facelijo v začetku aprila. Intenzivno bo začela cveteti okrog 20. maja, ko bo prenehala mediti akacija. Okrog 15. junija bodo facelijo podorali in takoj vnovič posejali seme. Čebele bodo nato prepeljali na lipo, kostanj in morda tudi na hojo, ko pa se bodo v začetku avgusta vrnili domov, bo njihove čebele ponovno čakala pogrjnena mizica.

Za omenjeni poskus so se čebelarji odločili iz dveh razlogov: na voljo je vedno dovolj sicer rodovitnih, toda zapuščenih zemljišč, ki jih je za majhno odškodnino mogoče dobiti v najem, in drugič — prevozi na večje razdalje (zlasti v Liko) so dragi in naporni. Če bodo rezultati te akcije uspešni, bodo drugo leto posejali še večje površine. Prepričani smo, da bodo našli vnete posnemovalce v marsikateri slovenski vasi.

Komisija za čebeljo pašo pri ZČDS bo v začetku aprila nabavila seme facelije. Za 1 hektar površine potrebujemo 10—15 kg semena, donos medu pa je 1000 kg na hektar.

Vsa zainteresirana društva in čebelarje posameznike prosimo, da pošljejo naročila na ZČDS. Cena za 1 kg je okoli 58 din.

Komisija za čebeljo pašo ZČDS

PRIPRAVE NA 27. KONGRES APIMONDIE V SOSEDNJI GRČIJI SO V TEKU

Svet administracije Melissokomini v Atenah se je sestel v januarju t. l. in imenoval organizacijski komite za 27. kongres Apimondie, v katerem so predstavniki ministrstva za kmetijstvo, prezidija za kulturo in znanost, organizacij za turizem, sindikata kmetijskih delavcev, kmetijske banke in dveh skupin čebelarških kooperativov v Grčiji.

Na prvi seji, ki je bila v februarju, je komite razpravljal o pripravah in delu kongresa, med drugim o redakciji informacijskega biltena, programu ekskurzij, določitvi kotizacijskega vplačila, o predlogu točnega datuma kongresa itn.

Čebelarji Grčije, na čelu tovarišev-entuziastov iz Aten, so na pobudo njihovega člana izvršnega komiteja Apimondie Džordža Selianakisoma v polnem zaletu priprav. Gostitelji 27. kongresa želijo sprejeti čebelarje vseh delov sveta s svojo tradicionalno gostoljubnostjo v njihovi deželi čudovitih pejsažev.

Nekaj podatkov o čebelarstvu v Grčiji

Število čebelarjev: 20.000, od tega je 400 profesionalnih in 19.400 ljubiteljev čebel.

Čebeljih družin imajo 750.000, od tega pa v sodobnih panjih 600.000, v panjih domačega tipa pa 150.000.

Poprečni letni donos na panj znaša 9,5 kg, na panj domačega tipa pa 2,0 kilograma.

Srednji letni pridelek profesionalnih čebelarjev je 3780 ton, ljubiteljev čebel pa 2.200 ton.

Vrednost osnovnih sredstev grškega čebelarstva znaša 3 milijone drahem (tečaj: 100 = 47,32), vrednost čebel znaša 600.000 drahem, naprav pa 2.400.000 drahem v današnjih njihovih cenah.

Stopnja in struktura povprečnega eksporta medu

V splošnem prodajo 6000 ton za ceno 378 milijonov drahem;

od tega borovega medu 3600 t (60 %) za ceno 180 milijonov drahem;

cvetličnega medu 1800 t (25 %) za ceno 108 milijonov drahem;

hojevega medu 300 t (50 %) za ceno 18 milijonov drahem;

drugega medu 600 t (10 odstotkov) za ceno 72 milijonov drahem.

Srednja vrednost proizvodnje medu za kg na sodobnih pasiških znaša pri 100 panjih 35 drahem, pri 200 panjih 30 drahem, pri 300 panjih 25 drahem in 600 panjih 20 drahem.

Med so pa prodajali proizvajalci: borovega po 50 drahem za kg, cvetličnega po 60 za kg, hojevega po 60 za kg.

Potrošniki so ga pa kupovali: prvo-rzrednega po 160 drahem za kg; drugorazrednega (cvetličnega) po 100 drahem za kg; tretjerazrednega (borovega) po 80 drahem za kilogram.

Dobiček v trgovini na veliko znaša 12 %, na malo pa 28 %. V splošnem pa povišajo na ta način ceno medu na 2 in 2,5 od cene proizvajalca.

Organizacija proizvodnje in prodaje: 17,5 % čebelarjev (3500) je organiziranih v 79 kooperativah, od tega jih pa je 48 (60 %), ki imajo 1926 članov (9 %) s 150.000 panji. Ti kooperativi so zdru-

ženi v dveh centralnih čebelarških organizacijah in sicer ena v južnih predelih države, druga skupina kooperativov je pa združena za severne predele.

Prodaja medu je pa organizirana na ta način, da je 3600 ton medu namenjenega za domači trg, 2400 ton pa za izvoz. Za notranji trg skrbi 10 kooperativ proizvajalcev združenih v dveh kooperativnih skupinah z 200 trgovinami. Izvoz pa opravlja 20 izvoznih podjetij.

»INDUSTRIJSKO ČEBELARSTVO« bo obravnavano pod pokroviteljstvom Apimondie na simpozijumu v Romuniji

Združenje romunskih čebelarjev organizira pod pokroviteljstvom Apimondie mednarodni simpozij o industrijskem čebelarstvu, ki bo od 17. do 20. avgusta t.l. Sočasno pa bo tudi razstava-sejem čebelarstva. Simpozij bo v Tulči in Delti Donave, razstava-sejem pa v Bukarešti, po naslednjem programu:

V sredo 16. avgusta bo otvoritev 4. mednarodne razstave-sejma čebelarstva v Bukarešti, nato pa bodo udeleženci odpotovali v Tulčo, kjer bo registracija udeležencev.

V četrtek 17. avgusta bo začetek simpozija s predavanjem; sledil bo koktel v čast udeležencev.

V petek 18. avgusta bo nadaljevanje programa s predavanji z zaključkom, nakar bo sledil obisk državni čebelarški farmi v Tulči. Še nastop folklorne skupine v čast udeležencev in že bo sledil odhod z ladjo po Donavi v Delto Donave.

V soboto 19. avgusta, v nedeljo 20. avgusta in ponedeljek 21. avgusta bo dokumentacijska in turistična ekskurzija po delti Donave, obisk pasišč in povratek v Tulčo.

Na željo udeležencev bo organizirana enodnevna ekskurzija po obali Črnega morja.

Uporabljeni bodo romunski, ruski, angleški, francoski, nemški in španski jeziki.

Udeležbo na simpoziju in vplačilo kotizacije je treba poslati najpozneje do 15. julija t. l. Obvezno pa je do tega časa poslati javljena predavanja, tipkana na stroj in sicer na enem izmed naznačenih jezikov na simpoziju.

Udeleženci simpozija plačajo 20 rubljev, spremljajoče osebe pa 10 rubljev. Zato pa dobijo udeleženci simpozija brošuro simpozija in imajo pravico udeležbe v vseh v programu predvidenih dejavnosti (spremljajoče osebe ne dobijo brošure simpozija).

Kakor je že uvodoma rečeno, bo od 16. do 24. avgusta v poslopju čebelarškega kombinata združenja romunskih čebelarjev v Bukarešti 4. mednarodna razstava in sejem čebelarstva. Razstavljati pa je možno panje, čebelarški pribor, čebelarške naprave, glavne in stranske čebelarške pridelke in gradivo, ki je neobhodno potrebno na čebelarških farmah.

Udeleženci dobijo na tej razstavi 5 m² prostora brezplačno.

Podrobnosti o simpoziju in razstavi se dobijo v sekretariatu simpozija: ASOCIATIA CRESCATORILOR DE ALBINE DIN R. S. ROMANIA

Str. Iulius Fucik nr. 17, sector II

Telefon 12.20.10; Telex 11.205 API-ROM

R. 70231 — BUCUREȘTI

PO BILTENU APIMONDIA
Martin Mencej

KAKO ŽIVIJO ČEBELE V PROSTORIH Z NAREJENIM OKOLJEM

Zaradi posebnih življenjskih prilik naše čebele se vedno pojavlja želja, da bi jo nenehno imeli pod natančno kontrolo in bi bili izsledki zato popolnoma zanesljivi. V naravi je namreč opazovanje izredno otežkočeno, ker se svetloba, temperatura, vlažnost zraka in oblačnost stalno spreminjajo.

Že profesor Karl FRISCH si je pred 40 leti omislil prostor, ki je bil popolnoma ločen od zunanjih prilik, da bi v njem preučeval, ali si čebele tudi pri električni luči zapomnijo čas krmljenja. Vsi pa so bili izredno presenečeni, ko so čebele točno poznale čas krmljenja, čeprav niso vedele, kako potekata dan in noč. Prvič so zaslutili, da bi se utegnile čebele ravnati po nekaki »notranji uri«.

Pri poznejših poskusih so te preizkusne prostore vedno bolj in bolj spopolnjevali in izboljševali. Leta 1955 je profesor RENNER v Münchnu izoblikoval prostor, ki ga še danes uporabljajo z določenimi izboljšavami.

V večji prostor trdnih temeljev postavijo leseno ogrodje za kabino, ki je dolga 4,5 m, široka 2,5 m in visoka 2,5 m. V to kletko ne sme predreti niti najmanjši žarek svetlobe, zato postavijo pred vrata zunanjega prostora še manjši prizidek, ki preprečuje dnevni svetlobi vsak vdor do poskusne kabine. Na srtop kabine pritrdijo več močnih žarnic, pod njimi pa napnejo mrežo z ozkimi luknjicami, da čebele ne morejo do žarnic. Na vzdolžno steno velikega prostora pritrdijo električno pečico, ki s posebno napravo vzdržujejo stalno toplino 24—26° C. V kotu na tleh stoji posoda z vodo, ki izhlapeva in uravnava enakomerno vlažnost zraka, ki naj se suče okoli 55 % relativne vlažnosti. V kabini stoji še podstavek z razdrobljenim pelodom in krmišče za sladkorno raztopino 2 kg sladkorja na liter vode. Na ta način lahko vzdržujemo svetlobo, temperaturo in vlažnost zraka ves čas enakomerno. Po potrebi lahko sveti močna svetloba več dni zaporedoma, z vključitvijo posebne naprave pa si lahko sledita dan in noč poljubne dolžine. Tako poskusno celico

postavimo lahko z nizkimi stroški in jo zlahka prestavimo drugam tudi z nizkimi stroški.

Pred 20 leti je profesor RENNER izvedel znamenito preselitev čebelne družine iz Pariza v New York. V Parizu je v izolirani kabini ob določeni uri nudil čebelam pičo. Po tednu dni so prepeljali panj z letalom v Ameriko in ga postavili v enako opremljeno kabino. Hoteli so namreč ugotoviti, ali se bodo čebele oglasile po pariški ali po nevjorški uri pri krmišču. Vse pašne čebele so na krmišče prihajale točno po pariški uri! S tem je bilo nedvomno dokazano, da je čebelam »notranja ura« narekovala čas krmljenja.

V univerzitetnem mestu Würzburg v Zahodni Nemčiji uporabljajo tako poskusno celico z umetno svetlobo zelo uspešno že dolgo vrsto let. Preizkus in testiranje se nemoteno odvijata preko neugodnih vremenskih obdobij in tudi preko zime.

Praktično delo je s časom pokazalo nekatere pomanjkljivosti, zato so se spremenile tudi nekatere okolnosti.

1. Intenzivnost svetlobe smo močno povečali, da meri v višini 1 m od tal nekako 2200 luksov. To jakost smo dosegli z 12 pari svetlobnih cevi na svetleči plin. Sedaj čebele letajo z večjo zanesljivostjo, posebno še, odkar smo na stene pritrdili orientacijske znake iz papirja.

2. Polovico svetlobnih cevi smo vključili na vmesne faze izmeničnega toka. S tem smo odstranili neprijetno svetlikanje za čebelje oko. Kot je znano, imajo svetilne cevi časovno svetilno frekvenco nekako 100—120 Herzov. Toda že dolgo je znano, da je človeško oko v pogledu zaznavanja osvetljenih sil desetkrat slabše od čebeljega. Ta pojav izkorišča filmska industrija, ki nam zavrti 20 do 25 sličic na sekundo, da dojamemo živo sliko dogajanja na platnu. Za čebele bi morali zavrteti 300 sličic na sekundo! Kadar priklopimo svetilne cevi tudi na vmesne faze, dosežemo svetlobno frekvenco nekako 300 Herzov. S tem smo dosegli pravilno frekvenco za čebelje oko, kar smo takoj ugotovili, da so čebele prosteje letale in se bolje orientirale v kabini.

3. poskušali smo tudi posnemati pojave ob spreminjanju dan—noč, da nismo svetil naenkrat ugašali in vklapljali, ampak postopoma v treh zaporednih fazah. Čebele se naglo navadijo na stopnje zatemnitve in so se že pri prvi stopnji vračale v panj.

4. Tudi za pravilno prezračevanje prostorov je poskrbeti. Odpravili smo ventilator, ker so čebele zelo občutljive za prepih. Zato smo položili po tleh in ob stropu primerne cevi za dovajanje in odvajanje zraka. Bile so na obeh straneh zamrežene in tako izpeljane, da skozi nje ni mogel v kabino prodreti niti trohica svetlobnega žarka. Te cevi so nam zelo dobro služile.

5. Peloda nismo nudili le suhega na krmišču, ampak smo ga tudi mazali v satne celice, ko smo ga ovlažili s sladkorno raztopino.

6. Zelo skrbno je treba odstranjevati mrtvice. Najbolje se je obneslo, da smo vsako jutro odstranjevali papirno oblogo tal z vsemi mrtvimi čebelami. Takoj nato smo tla obložili z novim časopisjem. Proti nosečnosti smo občasno dodajali fumidil v pičo.

V takih prostorih se družine zmerom in enakomerno razvijajo tudi po več let. Na splošno zasedajo po 4 do 6 satov. Popolnoma se zavedamo, da tudi navedene izboljšave v kabinah čebelam nikakor ne nadomeščajo naravnega življenjskega okolja — mi jim ne moremo širnega okolja slepiti z optičnimi prevarami, ne moremo jim nadomestiti mogočnega nebesnega svoda s soncem in polarizirano svetlobo, pa tudi ne dinamike letnih časov. Toda nekatera posebna vprašanja iz življenja čebel, ki zadevajo praktično čebelorejo, pa vendarle lahko rešimo s strogo nadzorovanim delom v teh umetnih prostorih.

Predvsem smo ugotovili, da čebele v teh poskusnih prostorih nikdar ne gradijo troljih celic in ne nastavljajo matičnikov! V naših kabinah manjka še tisti faktor, ki v naravnem okolju sproži nagon rojitve. Morda bomo tudi to vprašanje v bližnji bodočnosti rešili, vendar moramo računati tudi s tem, da bomo naleteli na cel skupek raznih činiteljev, ki sprožajo rojenje.

Raziskovalna skupina iz Utrechta na Nizozemskem je predlagala zanimivo in izredno važno izboljšavo raziskovalne kabine. Osebo sem si ogledal njihovo kabino in bi na kratko omenil njihove izboljšave:

1. Njihova razsvetljava je enakomernjša zaradi neposrednega osvetljevanja,

2. Svetilne cevi s spektralno razsvetljavo so zamenjali s cevmi na ultravioleto svetlobo.

Tako razsvetljavo je prvi uvedel prof. dr. J. van PRAAGH. Obnesla se je izredno dobro, saj čebelne družine vzdržijo v kabinah po več let, se celo večajo, neumorno nabirajo pelod in sladkorno raztopino, da pomoč v panju ni več potrebna. Novo kabino so prvič postavili v Utrechtu v podzemski kazemati nekdanje mestne utrdbe. Zame je bil nepopisen občutek, ko sem stopil v kazemato. Za naše oko je bila skoro tema, ker so bile vključena samo ultravioleto svetila. Stene kaverne so obložene s stanjilom, zaradi česar se ultravioleto žarki difuzno odbijajo. Ugotovil sem, da čebele popolnoma sproščeno letajo po kabini in nabirajo pelod, ko bi bile na prostem ob popolni sončni svetlobi. Sele sedaj sem spoznal, kako važno vlogo igrajo ultravioleto žarki ob oblačnem nebu za orientacijo čebel.

Po vzorcu te uspešne raziskovalne kabine so zgradili podobno napravo tudi na raziskovalnem zavodu Oberursel pri Frankfurtu v Zvezni republiki Nemčiji. To je omogočil velikanski skedenj nekdanje kmetije. V teh poskusnih kletkah gojijo celo indijske čebele, ki sicer uspevajo le v tropskem podnebj.

Kljub vsem izboljšavam na kabinah še vedno ni doseženo tisto naravno okolje v biološkem pogledu, kot bi ga radi imeli. Zato tudi profesorju van Praaghu doslej ni uspelo, da bi družina gradila trolje celice in matične. Doslej v poskusnih kabinah še noben panj ni rojil.

Cebelna družina prenese marsikaj, tudi zelo radikalne posege, vendar morajo tudi ti posegi odgovarjati biološkim zahtevam čebel.

Dr. M. LINDAUER v Tmkerfrendu 10/77
pripredil Julij Mayer

MEDONOSNA RASTLINA: ANGELICA L. — GOZDNI KOREN

Od kod takšno ime? V srednjem veku so mislili, da je božjega izvora in so jo uporabljali pri različnih obredih. Včasih so jo uporabljali proti garjam, vedeli pa so tudi, da učinkuje proti nekaterim strupom. V modernem času pa so odkrili pri angeliki še druge kvalitete za medicino, prehrano in čebelarstvo.

Angelika je visoka 70 cm do 1 m, njeni svetlozeleni listi so široki, dvakrat ali trikrat razdeljeni v pravilno nazobčana krila. Zgornji so zelo zeleni in včasih zreducirani le na eno krilo. Peclji so napihnjani v mečico okrog stebela. V času cvetenja (od julija do septembra) se odpre veliko kobulasto cvetje v obliki kule, ki je zelene, belkaste ali ržnate barve. Steblo in peclji so nekoliko sivo zelenkasti in rdeči.

Angelika izhaja iz Severne Evrope, raste v vlažnih področjih, ob vodi in po grapah. V nekaterih predelih jo gojijo. V Sovjetski zvezi je zelo pogosta, daje med, ki ima prijeten vonj in okus. Angelica silvestris raste spontano, medtem ko Archangelico gojijo. Obe pa imata skoraj enake lastnosti: sta krepilni, poživiljajoči, dobri za želodec, olajšujeta od-

kašljevanje, sta dobri sredstva za potenje, proti vetrovom in za uravnavanje telesnega delovanja. Obe se z uspehom uporabljata pri različnih slabostih, uporabljajo jo rekonvalescenti, utrujeni, bledečni in ljudje s slabo prebavo. Na človekovo razpoloženje vpliva razvedrilno. Sveže odrgani listi, ki jih damo na rano, celijo.

Cela rastlina je aromatična, zato jo uporabljajo kot slaščico. Steblo angelike narežemo, posušimo na peči, posujemo s sladkorjem, damo v kozarec in prelijemo s kuhano sladkorno raztopino. Tako jo lahko hranimo več let, ne da bi se pokvarila.

Olje, ki ga iztisnejo iz angelike, služi kot sestavina v mnogih likerjih.

Če želite angeliko gojiti na svojem vrtu, pazite, da bo na sončni legi in da prst ne bo glinasta. Gnoj naj bo star, zelo predelan in razpadel, sicer bo imela rastlina slab okus.

Angelika daje mnogo slastnega nektarja.

Avtorja: Marc Sellier, Jean Hanneaux, Revue française d'apiculture, oktober 1977. Prevedla: Tilka Jamnik

BOJ PROTI VLAGI V PANJU

Vsako zimo se čebelarji borimo proti vlagi v panjih. Ni je mogoče preprečiti, lahko pa jo s preprostimi ukrepi usmerimo tja, kjer bo najmanj motila. Pobudo nam morejo dati pojavi zmrzovanja in topljenja ledu v hladilniku. Bistveno je, da izdelamo v panju hladen predel, ki bo pritegnil nase maksimum vlage, ki jo oddajajo čebele. Ta predel mora biti precej majhen, da ne zniža temperature v panju. Če nam uspe odvajati vlago skozi en sam predel, so drugi deli relativno bolj suhi in izgubljanje toplote bo manjše.

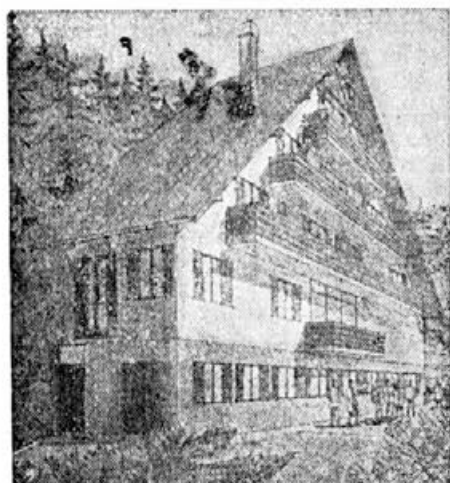
Na notranjo navpično steno panja pritrdimo aluminijev trak. Aluminij je namreč odličen prevodnik toplote in le malo oksidira. Aluminijeva plošča ali trak se z lahkoto ohladi, pokrije z ivjem ali celo ledom, občasno pa segreje in povzroči odtekanje vode in taljenje.

Kje v panju naj namestimo aluminijev trak in kakšna je njegova idealna oblika?

Zgleda, da bi bilo najbolj primerno in tudi najbolj preprosto mesto ena od navpičnih stranic žrela, ki naj bi bil obrnjen proti jugo-vzhodu. Kar se tiče idealne oblike tega zmrzovalnika-talilnika, bi bil koristen že preprost 40 ali 50 mm dolg trak, ki ga vdelamo v les, še boljši pa v obliki črke »U«, visok 15 do 18 mm. Najboljše je, da najdemo trak (profil) iste debeline kot je stena panja in ga vdelamo vanjo. V tem primeru zunanjo stran traku pobarvamo črno, da pospešimo taljenje že pri najmanjšem sončnem žarku.

To preprosto sredstvo naj bo dopolnilo drugim tradicionalnim varnostnim ukrepom za preprečevanje nastanka plesni v panju. Zamisel pa ima podlago v opozovanju debele plasti ivja na aluminijastem okenskem okviru.

Avtor: Charles Chantraine
La Belgique Apicole, maj 1977
Prevedla: Tilka Jamnik

PRISPEVKI ZA ČIC

Čebelarska družina Tacen	1.801,30
Člani čebelarske družine Tacen i. s.	
Ljubo Daničič	32,00
Anton Marenčič	100,00
Stanko Jerin	30,00
Tomo Strguljč	50,00
Nedeljko Terzič iz Ljubljane	200,00
Konrad Seifert iz Ljubljane	500,00
Čebelarska družina Jarenina	300,00
Franc Albreht iz Rakeka	127,00
Boris Ozvald	160,00
Alojz Sternad	30,00
Vladimir Sluga	100,00
Franc Zalec	120,00
Rudi Orešnik iz Čečovja	228,00
Čebelarska družina Dolenjske Toplice	200,00
Člani Čebelarskega društva Ravne na Koroškem	342,00
Žitomir Terčelj iz Sistjane (Trst)	50,00
Franc Rener iz Ilirske Bistrice	20,00
Ivan Šajn iz Ilirske Bistrice	50,00
Člani čebelarske družine Gradišče-Lenart	1.639,00
Čebelarska družina Žiri	5.000,00
Lojze Ličen iz Nove Gorice	127,00

Člani čebelarske družine Vič i. s., Ljubljana:

Udi Ciraj	50,00
Franc Horvat	50,00
Milan Pate	50,00
Alojzija Testen	50,00
Roman Osterc iz Logateca	35,00

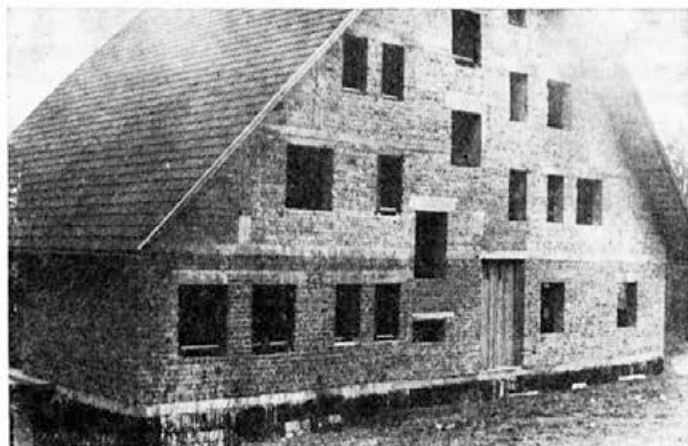
Člani čebelarskega društva Kočevje:

Ivan Grajš	50,00
Anton Križman	100,00
Stane Križman	50,00
Dragan Stejpič	50,00
Ivan Campelj	64,00
Franc Cebin	80,00
Jože Veselič	100,00
Ivan Papež	100,00
Ludvik Veselič	600,00
Franc Lavrič	100,00
Ivan Knavs	100,00
Ivan Maršanič	100,00
Jože Ložar	200,00
Stane Frkulj	100,00
Angela Francelj	100,00
Štefan Čuka	50,00
Ludvik Ficko	100,00
Anton Fabjan	50,00
Jože Križman	100,00
Rudolf Vrabič	50,00
Polde Grabrijan	50,00
Peter Žužek	100,00
Anton Janežič	100,00
Anton Rajšel	100,00
Tone Colnar	50,00
Ivan Lisac	100,00
Miha Klarič	50,00
Jože Selan	50,00
Anton Južnič	50,00
Ivan Rogale	50,00
Jože Cvitkovič	100,00
Jože Blatnik	50,00
Ludvik Ješelnik	60,00
Jože Vardijan	100,00
Jože Grabrijan	100,00
Jože Škoda	70,00
Marjan Glad	100,00
Ivo Marincelj	50,00
Alojz Jakšič	50,00
Jože Jakšič	200,00
Anton Marinčič	50,00
Vlado Marinčič	90,00
Mirko Mikolič	100,00

Jože Naglič	50,00	Franc Hribovšek iz Paške vasi, Smartno ob Paki — 100,00 din	
Ivan Beljan	50,00	Čebelarstvo društvo Kamnik-Domžale — 21.590,00 din	
Ivan Jakovac	50,00	Čebelarstvo društvo Hrastnik iz svojih sredstev	2 000,00
Ivan Rauh	100,00	Člani Čebelarskega društva Hrastnik i. e.:	
Rudi Rupe	50,00	Franc Benetek	100,00
Franc Grajzar	50,00	Urban Lasnik	100,00
Ivan Lavrič	50,00	Franc Zupančič	100,00
Čurl Jože	60,00	Stanko Dolanc	60,00
Jože Lukajnič	50,00	Alojz Brekan	50,00
Jože Nagu	50,00	Drago Černe	50,00
Peter Malnar	50,00	Avgust Češnovar	50,00
Ivan Janež	50,00	Vida Guček	50,00
Jože Čerčer	50,00	Martin Hafner	50,00
Ivan Potisk	50,00	Franc Jenčič	50,00
Kamilo Možina	50,00	Lojze Kišek	50,00
Zdenko Kaligalič	50,00	Borut Klančar	50,00
Karol Jonke	50,00	Božidar Majcen	50,00
Jože Novak	90,00	Vinko Medvešek	50,00
Mirko Zagar	100,00	Franc Najdenič	50,00
Martin Vidmar	50,00	Stojan Pevec	50,00
Tone Šerčer	300,00	Karel Pavkovič	50,00
Anton Kuk	500,00	Marija Pušnik	50,00
Vili Maček	200,00	Miha Ramšak	50,00
OBVEZNIČE	3.800,00	Ilija Savkovič	50,00
Janez Tavčar, Grenc 23, ŠKOFJA LOKA namesto honorarja za članek »Čebelarska zavest« — 311,00 din		Karlo Tabor	50,00
Janez Tavčar, Grenc 23, ŠKOFJA LOKA namesto venca na grob pokojnega člana Lovra Demšarja 350,00 din		Anton Udovč	30,00

Saldo na dan 23. III. 1978 — vsa zbrana sredstva iz prispevkov članov so porabljena za mizarstva dela (okna, vrata).

PRIČELI SMO Z NADALJEVANJEM GRADNJE ČEBELARSKEGA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA NA BRDU PRI LUKOVICI

Dela so se pričela z vzdavo okenskih okvirov, ki so že vidni na sliki

Prvega marca so na zgradbi ČIC zopet zapela kladiva, ki so označila nadaljevanje njegove izgradnje. Vzidana bodo zunanja vrata in okna, ki so že izdelana, položena kanalizacija za odpadno in meteorno vodo, izdelana septična jama in položen podložni beton v kletnih prostorih. Pogodbena vrednost del za zidarska dela in material je 181.330 din, za okna in vrata pa je bilo porabljeno 229.466,30 din. Dela so v polnem razmahu in želimo, da bi se tako tudi nadaljevala. To pa je odvisno predvsem od sredstev, ki so na razpolago. Zato pozivamo vse organizacije in posameznike, da prispevajo denarna sredstva, da bi z gradnjo lahko nadaljevali in v jubilejnim letu organizacije opravili čim več del na objektu.

ZČDS

SPODBUDNA AKCIJA ČEBELARSKEGA DRUŠTVA KOČEVJE

Čebelarsko društvo Kočevje je pričelo z zbiranjem obveznic, ki so jih člani dobili od posojila, ki so ga dali za izgradnjo cest. Te obveznice so poslali kot njihov prispevek za izgradnjo ČIC. Do sedaj so zbrali in poslali obveznice v višini 3800 din. Menimo, da je ta akcija vredna vse pozornosti, ker odpira možnost zbiranja sredstev, ki jo do sedaj še nismo izkoristili. Nedvomno so tudi čebelarji prispevali velika sredstva za posojilo, ta sredstva pa jim v obliki obveznic ležijo vezana. Prepričani smo, da bi čebelarji prispevali prispevke za ČIC v obliki obveznic, na podlagi katerih bi Zveza zaprosila za kredit pri banki, zato pozivamo vse čebelarske organizacije in posameznike, da posnemajo pobudo Čebelarskega društva Kočevje in zberejo čim več obveznic za izgradnjo ČIC.

ZČDS

JESEN 1977 V LIKI

ANTON NOVAK

Tudi v juliju 1977 smo čebelarji iz Gor. Radgone pokukali v Liko. Obakrat, ko smo bili tam, je bila Lika zelena. Tako smo računali, da je bilo dovolj padavin tudi za žepek. Nadejali smo se dobrega medenja žepka. Travišča, kjer raste žepek v Liki, to je v okolici Gračaca, so bila res zelena. Tudi jesenska resa na Liškem polju je dobro kazala.

Čebele smo preselili v okolico Gračaca že v začetku avgusta 1977. Prve dni avgusta je dvakrat dobro namočilo, saj je deževalo celo noč. Po tem dežju je bilo tudi lepo vreme. Sprva so čebele v glavnem letele na materino dušico ter belo deteljo. Tu in tam se je žepek sicer že v začetku avgusta razcvetel, v glavnem pa je pričel cveteti okrog 8. avgusta. Sam sem ostal dalj časa pri čebelah, ker me je zanimalo, kako bo z donosom. Čudno se mi je zdelo,

da so čebele kljub temu, da je žepek že cvetel, še vedno obiskovale belo deteljo in materino dušico. Že takrat sem mislil, da je to za dobro medenje žepka slabo znamenje. Čebele so tudi menjavale cvetje. Tako je bilo pogosto opaziti čebele, ki so letele menjaje na žepek in materino dušico. Ne velja torej vedno pravilo, da čebele na enem letu obiskujejo izključno isto vrsto rastline. Donosi na žepku so bili od 30 dkg do 1,20 kg dnevno. Za tem najboljšim donosom je bila zelo topla noč. Pričakoval sem, da bo naslednjega dne dober donos. Zjutraj je pihal zelo rahel južni veter. Zvečer tehtnica ni pokazala donosa, ampak padec in to 30 deka-gramov. Čudno se mi je zdelo, saj je bilo dovolj mokro in dovolj visoke nočne temperature. Izgleda, da tudi slab južni veter škodljivo vpliva na medenje žepka.

USTANOVLJENA JE ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŽIN OBČINE CELJE

Po daljših pripravah so se v nedeljo dne 22. januarja 1978 v dvorani samoupravne stanovanjske skupnosti v Celju zbrali delegati čebelarških družin Celja, Vojnika in Dobrne na ustanovnem občnem zboru. Ustanovili so Zvezo čebelarških družin občine Celje, v kateri združujejo 140 čebelarjev območja celjske občine. Do sedaj so bile vse tri družine vključene v Medobčinsko zvezo čebelarških organizacij Celje, katere naloga je le povezovanje občinskih čebelarških organizacij celjske regije. Delegati so sprejeli poročilo pripravljalnega odbora za sklic ustanovnega občnega zbora, programsko zasnovo in pravila svoje zveze. Izvoljen je bil sedemčlanski izvršilni odbor in ostali organi zveze.

Ugotovili so, da je nujna povezava vseh treh družin v enotni čebelarski zvezi, da tako narekuje družbenoekonomski razvoj ter potreba po povezovanju čebelarjev celjske občine s kmetijsko zemljiško skupnostjo, veterinarsko inšpekcijo, izobraževalno skupnostjo in drugimi občinskimi društvi ter družbenopolitičnimi organizacijami. Veliko je dela, ki ga bo moral po sprejetem programu dela izvajati novo izvoljeni izvršilni odbor in njegovi organi.

Na ustanovnem občnem zboru so diskutanti nakazali nujnost in potrebo za pospeševanje ter razvoj čebelarstva, saj je od dobrega opraševanja sadnega drevja in drugih žuško cvetnih rastlin odvisna cela vrsta rastlin, ki koristijo človeku. Veliko je dela na izobraževanju čebelarjev, pri vodenju in ustanavljanju čebelarških krožkov, zatiranju čebeljih kužnih boleznih, preprečevanju zastrupitev čebel s škropivi itd.

Občni zbor je sprejel sklep, da pristopa kot redni član v Zvezo čebelarških društev za Slovenijo, da pristopa kot član Medobčinske zveze čebelarških organizacij Celje in izvoljeni so bili delegati za občni zbor Zveze čebelarških društev za Slovenijo in za občni zbor Medobčinske ZČO Celje.

Za predsednika Zveze čebelarških družin občine Celje je bil izvoljen čebelar Franc Kumer iz Zagrada, kateri je bil ob pričetku uvajanja samouprave delavcev v naš družbenogospodarski razvoj v Celju izvoljen kot prvi predsednik delavskega sveta izmed vseh delovnih kolektivov v občini Celje.

Franc Kolenc
Celje, Hohkrautova 8

PRAVOČASNO POSKRIBIMO ZA NOVA ORGANIZIRANJA ČEBELARSKIH KROŽKOV

V letošnjem delovnem načrtu komisije za čebelarski naraščaj pri ZČDS je med drugim rečeno, da bomo pomnožili število krožkov na 70. Da bi lahko izvedli to nalogo, bomo morali pravočasno poskrbeti vse potrebno, da bodo na novo organizirani krožki začeli z delom v šolskem letu 1978/79. Zato je potrebno že letošnjo pomlad ukreniti vse potrebno za formiranje krožkov.

V ta namen so predvidena regijska posvetovanja predvsem za tista območja, kjer ni na šolah čebelarških

krožkov ali pa jih je le minimalno število. Pobudnik za ta posvetovanja naj bi bile osrednje čebelarske organizacije v regiji (za Primorsko npr. Nova Gorica, za obalno območje Koper, za Dolenjsko pa Novo mesto).

Kdo naj bo navzoč na posvetovanju?

Poleg predstavnikov čebelarških osnovnih organizacij v regiji še predstavniki učnovzgojnih kolektivov tamkajšnjih šol, predvsem popolnih osnovnih šol, predstavniki občinskih izobraževalnih skupnosti, občinskih koordinacijskih odborov za celodnevno šolo

in mladinskih organizacij.

Upravni odbori čebelarških društev (družin) območja naj se med seboj posvetujejo in dogovorijo glede kraja in časa sestanka ter povabijo navedene zainteresirane organizacije oziroma ustanove. Čas in kraj sestanka naj sporočijo Komisiji za čebelarški naraščaj pri ZČD, da bo prišel njen predstavnik na posvetovanje, ki bo na osnovi dosedanjih izkušenj doma in v tujini dal navodila za organizacijo krožkov in delo v krožkih, predvsem še glede mentorstva.

Spodbudno je, da so na nekaterih območjih opravile tovrstno delo čebelarške organizacije same, kar je razvidno iz njihovega letnega delovnega načrta, v katerega je zajeto tudi vprašanje čebelarških krožkov na njihovem območju. Za primer naj navedemo delovni program ČD Rakek za leto 1978, kjer je rečeno:

»Nadaljevati je treba s čebelarškimi krožki na šolah Rakek, Cerknica in Grahovo. Na Rakeku tečejo predavanja že tretje leto, v Cerknici in Grahovem pa drugo leto. Težiti je treba za tem, da se v krožke vpiše čim več mladih, predvsem pa kmečke mladine in

jim dati osnovno znanje o koristnosti čebel za prehrano ljudi, zdravje in rekreacijo. Tudi v prihodnje naj imajo krožki naročen mesečnik Slovenski čebelar.

Ker so opazovalni panji že nabavljeni, naj se poskrbi, da bodo pravočasno naseljeni in postavljeni na šolske vrtove. Življenje čebel pod steklom pa naj se ne prikaže samo članom čebelarškega krožka, ampak vsem učencem na šoli. S člani krožka je potrebno obiskati ustrezno velečebelarstvo, da vidijo, kako se da tudi s čebelami služiti kruh.

Po možnosti naj se nabavi ali izdelava vsaj na šoli Rakek manjši čebelnjak — paviljonček, če bodo na razpolago zadostna sredstva.«

Seveda pa bodo začetnemu delu krožkov mnogo pripomogle izkušnje, težave, uspehi in neuspehi krožkov z večletno prakso. Zato ponovno pozivamo in prosimo vse mentorje, naj vsak krožek izbere svojega dopisnika, ki bo poročal za rubriko mladih čebelarjev v Slovenskem čebelarju o delu in življenju v krožku. Najprizadevnejši dopisniki bodo na koncu leta nagrajeni.

Za komisijo M. Mencej

DELO ČD NAKLO V JUBILEJNEM LETU

V nedeljo 4. decembra 1977 smo se čebelarji nakelske družine zbrali v klubu doma družbenih organizacij v Naklem, na redni občni zbor.

Na zboru smo kritično ocenili delo družine v preteklem obdobju in sprejeli načrt dela za prihodnje.

Po poročilih se je razvila živahna razprava. Oblikovalo se je mnenje, da je bilo premalo narejenega na področju sodelovanja družine z ostalimi družinami, ki so članice Čebelarškega društva v Kranju. Sodelovanja s sosednjimi čebelarškimi društvi ter družbenimi organizacijami pa skoraj da ni bilo nič, zato bo moral bodoči odbor tem problemom posvetiti več pozornosti. Mnenje navzočih je bilo, da bo družina zaživela v polnem

razmahu šele takrat, ko ji bo uspelo navezati tesne stike z vsemi društvi ter družbenimi organizacijami. Predsednik SZDL Naklo je v ta namen predlagal, naj zbor določi delegate, ki bi zastopali družino pri SZDL v KS. Navzoči so ta predlog soglasno sprejeli.

Beseda je tekla tudi o zdravstvenem stanju čebel, o preprečevanju bolezní, odpravi vzrokov obolenj in podobno. Vse to kaže, v kolikšni meri se čebelarji zavedajo, da je uspešno čebelarjenje mogoče le z zdravimi in močnimi družinami.

Naša družina slavi letos 45 let obstoja. V počastitev tega jubileja so navzoči sprejeli sklep, da podeli družina Naklo tov. Rudiju Trillerju odlikovanje Antona Janše III. str. Omenjeni je že nad 30 let

organiziran, nad 10 let pa se udeležuje dela v raznih odborih družine. Ima zelo lepo urejeno čebelarstvo. Skrbi, da svoje znanje dopolnjuje in ga posreduje drugim, posebno mladim in s tem tudi on po svojih skromnih močeh prispeva k dvigu

čebelarstva. Odlikovancu iskreno čestitamo in mu želimo veliko osebnega zadovoljstva pri svojih čebelicah.

Za družino
Ivan Košnjek

USPEŠEN DELOVNI ZBOR ŠENTJURSKIH ČEBELARJEV

V novi osnovni šoli Franja Malgaja v Šentjurju smo v nedeljo 22. januarja 1978 zborovali čebelarji občinskega društva, ki združuje družine Planina pri Sevnici, Ponikva, Dramlje in Šentjur. Kljub slabemu vremenu in poledici na cestah, ki je ovirala prevoz, se je zboru udeležilo 70 članov, kar je 75 % udeležba.

Dokaz, da čebelarji v družbenopolitični skupnosti nismo osamljeni, je bila prisotnost predsednika izvršnega sveta občine, predsednika izvršnega odbora temeljne izobraževalne skupnosti, referenta za kmetijstvo pri občini, ravnatelja in pomočnika osnovne šole in predstavnikov nekaterih gospodarskih organizacij. Menimo, da je prisotnost le-teh dokaz, da je družbenopolitična skupnost doumela važnost nalog, ki jih v kmetijstvu opravlja čebelarstvo.

Predsednik društva tov. Andrej Jernej je v svojem poročilu obravnaval vrsto organizacijskih problemov v društvu in družinah. Poudaril je, da je treba delegatski sistem v čebelarški organizaciji razvijati in utrjevati v baji, tj. v družini

ter prek nje v društvu, medobčinski zvezi in Zvezi čebelarških društev Slovenije.

Veliko pozornost je posvetil izobraževanju čebelarjev, ki je zaenkrat še na nizki stopnji, saj nimamo nobenih posebnih strokovnih šol za izobraževanje čebelarjev, kot jih imajo v drugih državah. Ugotovil je, da v nobeni naši kmetijski šoli nimajo kot poseben predmet na urniku čebelarstva, kar je izredna pomanjkljivost. V zvezi s tem vprašanjem je društvo že poslalo dopis Kmetijskemu izobraževalnemu centru v Celju, h kateremu spada tudi šentjurska šola za kmetovalce. Razlog, da danes uvažamo velike količine medu in voska, je prav verjetno tudi v tem, da je tehnologija čebelarjenja še na prenizki stopnji.

Proslave 80-letnice slovenske čebelarške organizacije se je udeležilo 20 članov s praporom. V načrtu imamo temeljit pregled čebelnjakov zaradi ugotavljanja zdravstvenega stanja čebel, pomoč pri delu čebelarških krožkov na šolah in izobraževanju članstva s predavanji in izleti.

Ernest Rečnik

Predsedstvo na občnem zboru

**BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV
ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO
ZA OBDOBJE OD 1. JANUARJA DO 31. DECEMBRA 1977**

I. ODHODKI	din
1. Material	18.452,65
2. Porabljena energija	2.452,30
3. Proizvodne storitve drugih: tisk, pošta, telefonski stroški, časopisi, vodarina	489.268,40
4. Reprezentančni stroški	2.608,50
5. Plačila za storitve SDK	2.091,00
6. Dnevnice za služb. potovanja v Jugoslaviji	20.206,00
7. Dnevnice za službena potovanja v tujino	8.346,05
8. Drugi odhodki:	
— dejavnost komisij	51.971,95
— seje organov zveze	2.677,00
— avtorski honorarji	39.333,45
— ostali odhodki	6.758,50
9. Članarina SPOJ	12.000,00
10. Osebni dohodki	281.547,71
11. Nadomestila v mestnem prometu	3.298,00
12. Prebitek	799.923,04
	1.740.926,55
II. PRIHODKI	
13. Prihodki od članarine	873.294,80
14. Drugi dohodki od lastne dejavnosti:	
— naročnina za revijo Slovenski čebelar	44.299,75
— bilten MEDEX	128.000,00
— mali oglasi	3.693,50
— dotacije revije Slovenski čebelar	37.500,00
— prodaja blaga	174.388,25
15. Prihodki od obresti	11.952,65
16. Prihodki iz proračunov DPS (KIS)	85.000,00
17. Drugi prihodki	8.928,80
18. Prenešeni del prihodkov iz prejšnjega leta	373.868,80
	1.740.926,55

KNJIGOVODJA:
Ernest Kovše l. r.

PREDSEDNIK ZČDS:
dr. Jože Benigar l. r.

BILANCA STANJA ZVEZE ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA SLOVENIJO NA DAN 31. DECEMBRA 1977

	31. 12. 1977	31. 12. 1976
AKTIVA	din	din
1. Žiro račun	52.827,30	391.601,89
2. Blagajna	8.033,75	4.117,65
3. Devizna sredstva		11.559,80
4. Terjatve	2.741,70	7.964,70
5. Sredstva v obračunu	17.411,00	31.549,75
6. Aktivne časovne razmejitve		8.405,25
7. Zaloga materiala	285.577,45	77.660,00
8. Droben inventar v uporabi	32.324,62	31.724,62
9. Kratkoročni depoziti — naložbe	496.938,60	1.426.034,25
10. Osnovna sredstva v uporabi	202.551,58	209.333,58
11. Osnovna sredstva v pripravi	919.785,05	1.194.352,30
12. Sredstva za druge namene	35.565,65	45.827,30
	2.053.756,70	3.440.131,09
PASIVA		
13. Sklad osnovnih sredstev in opreme	1.122.336,63	1.403.685,88
14. Poslovni sklad	288.319,15	112.126,32
15. Sklad za gradno ČIC	27.065,60	430.860,60
16. Tiskovni sklad	106.667,25	228.184,80
17. Rezervni sklad		42.800,00
18. Viri sredstev za druge namene	35.565,65	45.827,30
19. Pasivne časovne razmejitve	100.033,62	376.723,15
20. Prerazporeditev presežka	373.868,80	799.923,04
	2.053.756,70	3.440.131,09

KNJIGOVODJA:
Ernest Kovše l. r.

PREDSEDNIK ZČDS:
dr. Jože Benigar l. r.

ŠE O KUGI

V apelu na čebelarje »Nedisciplina ali kaj hujšega?« se tovariš Julij Mayer sprašuje, od pod je prišla huda gniloba čebelje zalege v Polje?

Mi v Šempetru pri Gorici jo imamo že tri leta ter se sprašujemo, kdaj jo bomo zatrli? Ponovno je bila odkrita ta čebelja kuga okrog novega leta ter je eden od čebelarjev zažgal 3 okužene panje. Drugi se mu pa zdaj posmihajo, češ, da je bil bedak in da ga ni čebelnjaka brez kake čebelje bolezni. Kugo, da je že pokojni

Žnidaršič sam nekoč v Ilirski Bistrici zatiral, ko še ni bilo tako čudodelnih tablet, kot se dobijo danes doma ali pa kje v inozemstvu itd.

Torej ali smo postali šarlatani, ali pa tako lahkomišelní, da mislimo, da smo sami sposobni zdraviti vse čebelje kužne bolezni ter jih morda zato niti ne prijavljamo?! Verjetno se pa le bojimo zapore našega območja, ker vsak se že zaveda, da medí najbolje na kolesih!

Dr. Aleksander Nardin
Šempeter pri Gorici

FRANC KOS

Čeprav smo vedeli za težko in neozdravljivo bolezen našega čebelar-skega tovariša Franca Kosa, nas je njegova smrt globoko prizadela. Umrli je dne 8. I. 1978.

Pokojni Franc se je rodil 3. 12. 1905 v Ojstriški vasi v Savinjski dolini. Izučil se je za čev-

ljarja ter se kmalu osamosvojil. S svojo marljivostjo si je zgradil lep dom in ustvaril družino ter z veliko ljubeznijo gojil tudi čebele.

Bil je prvi predsednik Čebelar-ske družine Tabor v Savinjski dolini in dokler mu je zdravje dopuščalo je izdeloval lepe satnice za nas — čebelarje.

Dragi Franc, ostal nam boš v najlepšem spominu.

Počivaj mirno v domači zemlji.

Čebelarska družina Tabor

ALOJZ HERGA

Rodil se je 23. maja 1929 v Mezgovcih. Po končani osnovni šoli se je vpisal in absolviral kmetijsko šolo v Rakičanu, kjer si je pridobil potrebno znanje za napredno kmetovanje in ljubezen do obdelovanja rodne grude.

Poročil se je 1955. leta, v zakonu so se mu rodili štiri otroci — en sin in tri hčerke. Bil je marljiv in skrben oče, varuh in vzgojitelj svoje družine, kateri je s svojim neutrudnim delom pripravil lepše in boljše življenje.

Dela pa se je naučil pri svojih ljubljjenkah — čebelicah, v katerih je videl svoj vzor in ideal.

Do zadnjega diha ni klonil in kazal obupa, ko ga je napadla zahrbtna bolezen.

Proti koncu svoje življenjske poti, ko je bil v bolnišnici, in ni mogel več z besedo izražati svojih misli, zato je z listom papirja in svinčnikom v roki dajal napotila za delo na kmetiji ter pri svojih ljubljenih čebelicah.

Bil je dolgoletni naročnik Slovenskega čebelarja, katerega je prejemal in prebiral do svoje smrti, dne 14. aprila 1977, ko mu je za vedno prenehalo biti blago srce, ki je toliko ljubilo rodno slovensko grudo.

Ob njegovi smrti je naša ČD Dornava izgubila agilnega člana in večletnega odbornika. Koliko ljubezni in ugleda je užival je dokazal njegov pogreb, ko so se zgrnili okrog njega znanci in prijatelji, od blizu in daleč ter ga spremili na zadnji poti do preranega groba.

Da — njegova ljubezen do čebelic je bila globoka, saj je isto ljubezen zasadil v srce svojemu 12-letnemu sinu Jožku, ki se je po njegovi smrti vpisal in včlanil v naše društvo.

Zelimo, da bi takih očetov bilo še mnogo, ki bi že v najnežnejših otroških letih svojim sinovom polagali v srce, ljubezen do čebelic in domače grude.

Čebelarsko društvo Dornava

JANEZ ŠUMRADA

22. decembra 1977 se je končala štiriinšestdesetletna življenjska pot čebearja, dolgoletnega člana čebelarskega društva Stari trg pri Ložu Janeza Šumrada.

Rojen je bil dne 10. junija 1903 v Kozariščah, kot sin delavskih staršev. S svojo marljivo

delovno roko si je sam služil svoj vsakdanji kruh, vse od svoje mladosti in obenem okusil trdoto življenja. Ze kot 14-letni mladenič se je zaposlil pri veleposestniku v Snežniku. Ta njegova zaposlitev ni bila stalna, zato se je leta 1937 odločil za pot v tujino — v Francijo — z upanjem, da mu bo sreča v tujini bolj naklonjena, a vojna vihra ga je že leta 1941 pripeljala v svoj rojstni kraj, na katerega je bil zelo navezan.

Ni se še umiril od poti domov, že je vojna zajela tudi Jugoslavijo in prav Loški dolini prinesla nič koliko trpljenja in žalosti ter zahtevala prenekatero žrtve. Tako tudi Janezu ni prizanesla, saj je bil 5. junija 1942 odveden v internacijo — na jug Italije, samotni otok Ustico, kjer je ostal vse do kapitulacije Italije.

Ves izčrpan in bolehen se je v jeseni leta 1943 vrnil in se skoro dve leti zdravil v ljubljanski bolnišnici, kjer je tudi dočakal konec vojne.

Vrnil se je domov, a brez zdravja in se 17. oktobra 1945 zopet zaposlil kot delavec na parni žagi Marof, tu je delal vse do svoje upokojitve leta 1958.

Naj ti bo Janez lahka domača zemlja — člani društva pa te bomo ohranili v lepem spominu.

Čebelarstvo Stari trg
pri Ložu

ALOJZ VREČA

19. novembra 1977 je v Mariboru po dolgotrajni bolezni umrl član čebelarstva v Gor. Radgoni Aljoz Vreča, ki je nazadnje stanoval v Podgradu pri Gor. Radgoni.

Po poklicu je bil mizar. Kljub takemu poklicu, ki ga je v veliki meri zaposloval, je našel dovolj časa še za čebele. Ni imel sicer dosti družin, vedno okrog 10 AŽ panjev. Te čebele pa je skrbno gojil. Prevažal jih je na Kozjak in na Pohorje. Panje si je izdelal sam. Vedno je rad prihajal na sestanke članov našega društva. Pogosto je bil tudi član upravnega odbora društva. Redno je imel naročenega Slovenskega čebelarja. Njegove družine so bile vedno dobre. Ob slabih letinah ni skoparil s sladkorjem. Za vse kar je napravil za naše društvo se mu še enkrat vsi zahvaljujemo.

Anton Novak

STEFAN PUŠAUER

V novembru 1977. leta smo se čebelarji poslovili od najstarejšega člana naše družine od Stefana Pušauerja.

Rodil se je pred 94 leti v Sesterzah kot sin tkalca in kmetice. Že s 15 leti je zapustil dom in si služil kruh v raznih poklicih vse do 1945. leta, ko je odšel kot sodni oficial v pokoj.

Med čebelarji je bil vedno zelo priljubljen. Takoj po osvoboditvi leta 1946 se je pridružil čebelarjem, ki so začeli obnav-

ljati opustošeno čebelarstvo. Bil je član ustanovnega odbora čebelarske družine Pekre in v tej družini opravljal funkcijo predsednika in tajnika, v društvu pa je bil tudi poslovodja poslovalnice.

Za svoje aktivno in požrtvovalno delo je bil odlikovan z redom Antona Janše III. in II. stopnje. Prejel pa je tudi dve priznanji in plaketo Antona Janše.

Dragi Stefan, zaradi tvoje ljubezni do čebel in tvojega zglednega in požrtvovalnega dela v naši organizaciji, se ti zahvaljujemo in te bomo ohranili v najlepšem spominu. Naj ti bo lahka domača!

Čebelarska družina:
»PETER MOČNIK«
Studenci - Pekre

ANTON ŠAJN

Presenetila nas je vest, da je od srčnega infarkta za vedno preminul naš zvesti dolgoletni čebelar in odbornik Anton Šajn. Rodil se je v vasi Bač pri Pivki. Kot mlad fan se je izučil za kovača. Poleg težkega poklica si je izbral čebele za razvedrilo po vsak-

danjem napornem delu. Čebelariti je začel s kranjiči, potem pa si je nabavil tudi AŽ panje.

Bil je vesten čebelar. Pomagal in svetoval je vsakomur. Posebno rad in z zanimanjem je spremljal vse kar je spadalo k čebelam in napredku čebelarstva. Bil je tudi vnet prevaževalec, dokler mu je zdravje to dopuščalo. Dobro je poznal tudi Snežniške gozdove. V Ilirsko bistriskem društvu je bil več kot 30 let član in 20 let v upravnem odboru.

Za njegovo nesebično delo je bil na dan odkritja spomenika Antonu Znidaršiču 1974. leta odlikovan z redom Janše III. stopnje. Ob odprtem grobu se je od njega v imenu vseh bistrških čebelarjev poslovil predsednik društva Ivan Tomšič — društvo pa je darovalo venec. Z njegovo smrtjo je ostala praznina, ki je ne bo moč nadomestiti.

Ohranili ga bom v trajnem spominu.

ČD Ilirska Bistrica

ZAPORA

Zaradi pršičavosti je prepovedana prodaja, prevoz in premik čebel v krajih: Vikrče, Sp. in Gor. Pirniče, Stanežiče, Dvor, Medno, Medvode, Preska, Gameljne, Tacen, Vižmarje in Smartno pod Smarno goro s pripadajočimi zaselki, ulicami in cestami. Odl. vet. inšp. št. 322-14-78-8/1 z dne 7. 2. 1978.

Veterinarska inšpekcija Ljubljana

KONEC ZAPORE

Ukinja se zapora zaradi pršičavosti v krajih: Preserje pod Krimom, Kamnik pod Krimom, Planina, Gor in Dol. Brezovica, Podpeč, Jezero, Prevalj in Goričica. Na tem območju je s tem mogoča prodaja, premik idr.

Veterinarska inšpekcija Ljubljana

KUPIM

štiri naseljene AZ panje ali samo čebele na satju Brinovec Jože, Podvrh 72, 63314 Braslovče.

Čebele v AZ panjih ali na satju. Telefon: (061) 782 025 od 17. ure dalje.

»Slovenskega čebelarja« (starejše in novejše letnike), oba dela »Sodobnega čebelarstva« ter drugo literaturo. Sporočite na naslov: Franc Milavec, Polje 351, 61260 Ljubljana-Polje.

NUDIM

gospodarske MATICE, vzreje 1978, po 140 din kom do 25. 6. 1978 in po 120 din pri kasnejši dobavi. Matice so iz naravnih matičnikov in iz odbranih družin. Naročila pošljite na naslov: Ivan Meserko, 68230 Mokronog, Puščava 9.

PRODAM

20 osmukalnikov za AŽ panje. Cena za kom je 80 din ter kupim več družin na satju AZ mere Boris Kolenc, Zaboršt 5, Domžale.

PRODAM

Prodam 26 naseljenih AŽ panjev in zložljiv čebelnjak 3,65 × 1,9 m.

Cena po dogovoru.

**Francka Zupan
Preserje — Kamniška c. 25
61235 RADOMLJE**

Deset zdravih in dobro razvitih čebeljih družin prodam: Roman Osterc, Logatec, Stara c. 2. Cena po dogovoru.

Prodam 25 naseljenih AŽ panjev 9 in 10 satarjev. Cena po dogovoru.

**Jože Mišmaš
Budgojna vas 14
68360 ŽUŽEMBERK**

OBVESTILO

Ker je območje občine Tržič okuženo s pršico in še velja zapora, je vsak dovoz čebel na gozdno pašo do nadaljnjega prepovedan.

Tudi čebelarji čebelarskega društva Tržič ne smejo prevažati svojih čebel na druga pasišča.

Kdor bi se ne ravnal kot je navedeno, bo prijavljen veter. inšpekciji pri občini Tržič v nadaljnji postopek.

ČEBELARSKO DRUŠTVO TRŽIČ

OBVESTILO

Vse čebelarje, prevaževalce čebel, ki nameravajo pripeljati čebelje družine na naše območje — občina Buje, na kakršnokoli pašo, obveščamo, da se morajo predhodno javiti pri predsedniku ali tajniku čebelarskega društva Buje in predložiti potrdilo o zdravstvenem stanju pripeljanih čebel, ki mora biti izdano spomladi 1978 od pristojnega veterinarskega inšpektorja.

Sklep Upravnog odbora
Pčelarskog društva Buje
Predsednik:
Stjepan Jedjud

OBVESTILO

Čebelarje prevaževalce, ki bi želeli pripeljati svoje čebele na pašo na območje občine Vrhnika obveščamo, da se morajo pred prevozom javiti pri predsedniku društva (Matija Japelj, na Klancu 12) ali tajniku (Jože Stanonik, Usnjarska 10) na Vrhniki. Za borovniški predel občine pa pri predsedniku Čebelarske družine Borovnica (Rajko Žitnik, Borovnica 168).

Ob prijavi p.evoza bo obvezno predložiti veterinarsko potrdilo za leto 1978 o zdravstvenem stanju čebel, ki jih nameravajo pripeljati na pašo.

Protí čebelarjem, ki bi pripeljali čebele na območje občine Vrhnika brez naše vednosti in dovoljenja, bomo podvzeli uradne ukrepe.

Čebelarsko društvo
Vrhnika

OBVESTILO

Čebelarsko društvo Logatec obvešča vse interesente za prevoz čebel na gozdno pašo na naše območje, da se prijavijo najpozneje do 15. maja 1978. V prijavi naj navedejo število panjev in priložijo veljavno potrdilo o zdravstvenem stanju čebelnih družin. Za vsa obvestila in prijave se obračajte na naslov: Ivan Rojec, 61370 Logatec, Potoška 14.

Tajnik ČD Logatec
Ivan Rojec
Predsednik ČD Logatec
Ivan Bogataj

Čebelarsko društvo Radovljica obvešča vse svoje člane, da bo sprejem voščin in voska za izdelavo satnic dne 15. 4. 1978 od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure.

Pobiranje voščin bo v Radovljici, Linhartov trg (Presterl).

Čebelarsko društvo
Radovljica